“ද බුඩිස්ට්”

The Buddhist

Founded 1888

Vol: CXXXIX - BE-2563 - FEB - CE-2020-No. 04

ISSN-2012-6204

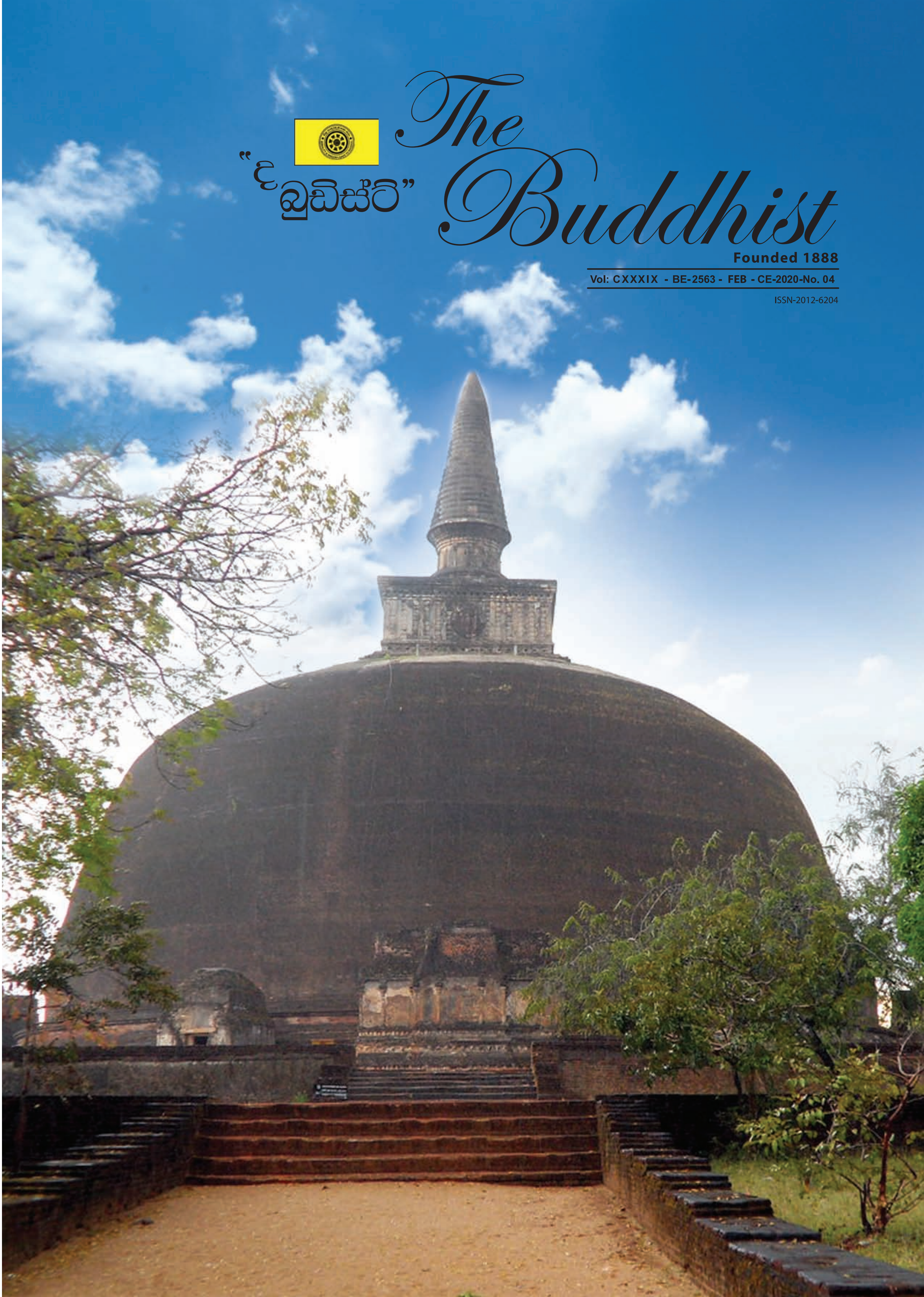

“ද බුඩිස්ට්”
The Buddhist

Content - පටුන

	Page
රජෙකු නොවූ රජු - ප්‍රධාන සංස්කාරක	02
සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති - දහම් පාඨශාලාචාර්යය ලයනල් රණසිංහ	03
බෞද්ධ ආචාර්ය ධර්ම හා මානව සමාජයේ සදාචාර පැවැත්ම - අමුණුපුර පියරතන හිමි	07
බුදු දහමෙහි විද්‍යාමාන පුනර්භව සංකල්පය - ආර්. එස්. ජයරත්න	09
මග හා නොමග - පූජ්‍ය කැප්පිටියාගොඩ කල්‍යාණවංස ස්ථවිර	11
බුදුදහම සහ සෞඛ්‍යය - දේශමාන්‍ය කේ.එච්.ජේ. විජයදාස	12
කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රවෘත්ති	17
The Uncrowned Monarch of Sri Lanka - Editor-in-Chief	18
Origin and Development of Bodhisatva Cult in Sri Lanka - M.M.R. Upali	19
Saintly Individuals Who Attained Nibbana - P.B. Thilakaratne	22
Sir Baron Jayatilaka Memorial Lectures conducted by the Colombo YMBA	26
Events of the YMBA	28
Buddhist Reaction to Social Challenges - Dr. Nishadani Peiris	30
YMBA News	32

President - Mr. Maddumage Ariyaratne
Vice Presidents -
Mr. Kusumabandu Samarawickrama,
Mr. Nalin J Abeyesekere, Mr. Anura Serasingha,
Mr. Daya Weerasekara, Mr. Sunil S. Sirisena
Hony. Gen.Secretary - Mr. Mahendra Jayasekera
Hony.Treasurer - Mr. Prasantha Abeykoon

Address - Colombo YMBA, No 70 , D.S. Senanayake Mawatha, Colombo 8, Srilanka.

Phone +9411-2695598 +9411-2682397
+9411-2695786 +9411-2682398 +9411-2698083
Fax +9411-2682397
Website www.ymba-colombo.org
Email ymbacolombo@sltnet.lk
Facebook www.facebook.com/ymba.org

පිටකවරයේ ඡායාරූපය

නිශ්ශංකමල්ල රජු විසින් එහි වැඩ අවසන් කළ බව සමීපයේ පිහිටි සෙල්ලිපියක දැක් වේ. ස්තූපයේ උඩ අඩි 180 ක් වෙයි. වට ප්‍රමාණය අඩි 550 කි. සිංහල රජවරුන් විසින් අවසන් වරට ඉදි කළ විශාල දාගැබයි. රජතුමා ස්තූපය නම් කොට ඇත්තේ රුවන්වැලි සෑය වශයෙනි. හතර කොණ වාහල්කඩ හතරකි. අට කොණ මලසුන් හා පිළිම ගෙවල්වලින් යුක්තය. මළුවට පිවිසීමට දොරටු හා පියගැට පේළි සකසා ඇත.

Cover Photo

Rankoth Vehera is a stupa located in the ancient city of Polonnaruwa in Sri Lanka. The stupa was built by Nissanka Malla of Polonnaruwa, who ruled the country from 1187 to 1196. The Rankoth Vehera has been built according to the tradition of the stupas of the Anuradhapura Maha Viharaya and bears a close resemblance to Ruwanwelisaya. In fact, a stone inscription situated close to the stupa even identifies it by the name “Ruwanweli”. However, it has later come to be known by the currently used name, Rankoth Vehera. In Sinhalese, ran means gold, kotha is the name given to the pinnacle of a stupa, and vehera means stupa or temple. Thus, the name Rankoth Vehera can be roughly translated to English as “Gold Pinnacled Stupa”. Along with the Kiri Vehera, it is one of the most revered stupas in Polonnaruwa.

Design & Layout by ANCL Publication Dept.
Printed by ANCL, No.35, Lakehouse, Colombo 10.

Sir D.B. Jayathilake

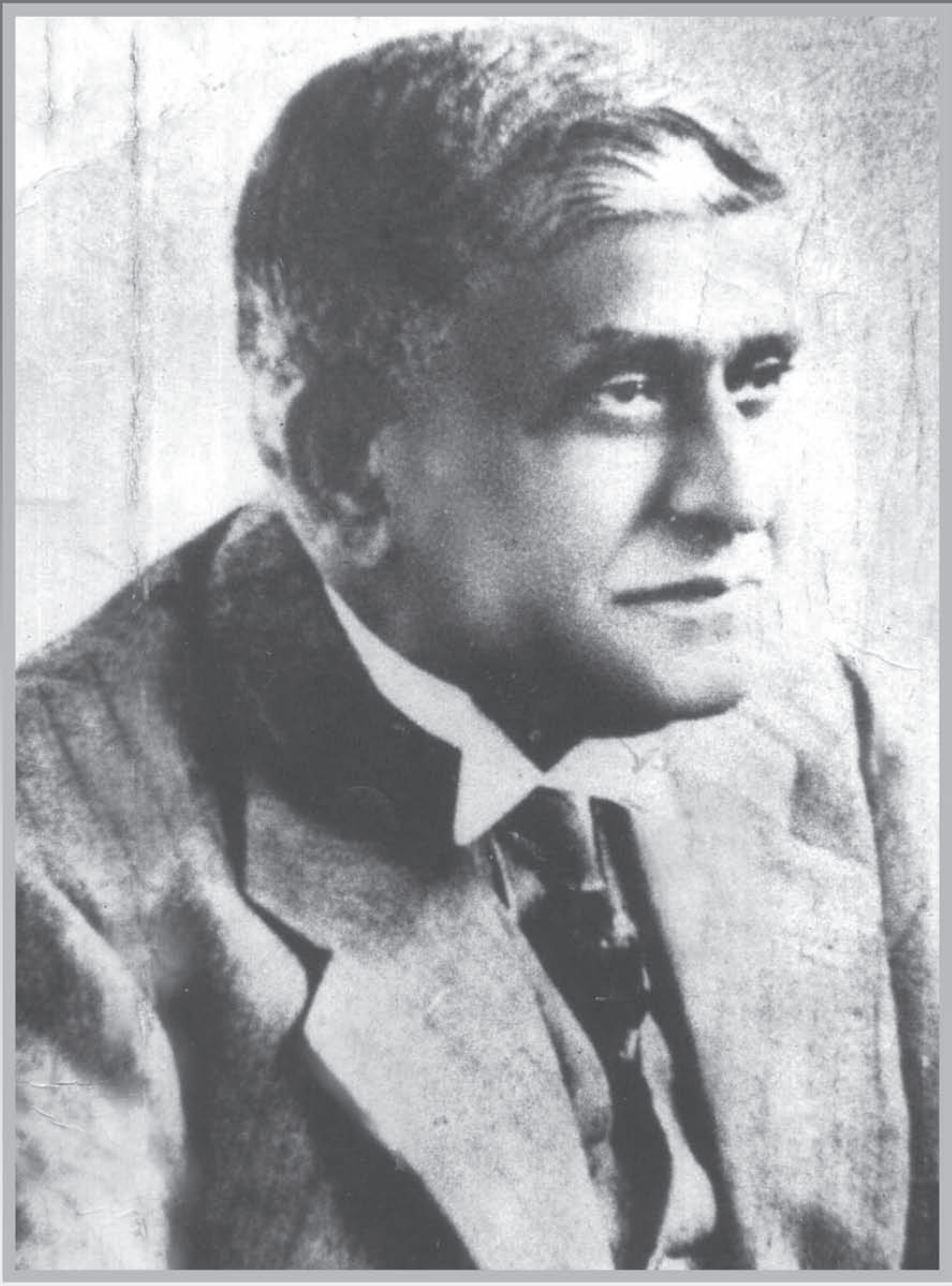

2020 පෙබරවාරි 13 දිනට යෙදෙන ශ්‍රීමත් බාරොන් ජයතිලක මැතිතුමාගේ 152 වැනි ජන්ම සංවත්සරය වෙනුවෙන් එතුමාට නිවන් සුව පතමු.

13th February 2020 is Sir Baron Jayatilaka's 152nd Birth Anniversary.
May he attain the Supreme Bliss of Nibbana.

“ද බුඩිස්ට්”
The Buddhist
ආරම්භය 1888
ප්‍රධාන සංස්කාරක - සුනිල් එස්. සිරිසේන
සංස්කාරක - පියදස වත්තේගම
සහකාර සංස්කාරක - කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම

කලාපය - CXXXIX | බුද්ධ වර්ෂ 2563 | පෙබරවාරි | ක්‍රි.ව. - 2020 | අංක - 04

කතුවැකිය

රජෙකු නොවූ රජු

රජකමට අවශ්‍ය මූලික සුදුසුකම් සියල්ල සපුරා ලූ ජාතික නායකයෙකුට රජකම නොලැබීම පිළිබඳ සටහනක් තබන්නට සිදුවීම අවාසනාවකි. මන්ද යත් මෙරට ඉතිහාසය ප්‍රවේශමෙන් පරිහරණය කරන්නෙකුට ඔහුගේ ක්ෂිප්‍ර බුද්ධිය, ආගමික, සංස්කෘතික, අධ්‍යාපනික හා දේශපාලන ක්ෂෙත්‍රයෙහි ඔහු දැක් වූ පරිනතභාවය නිසි පරිදි අවබෝධ කර ගත හැකි නම්, ඔහුට ලංකාවේ අද දවස මෙයට වඩා වෙනස් කළ හැකි ව තිබූ ජාතික නායකත්වයක් අනිවාර්යයෙන් ම බිහි කළ හැකි ව තිබූ බව සාක්ෂාත් වනු නොඅනුමාන ය. අප මේ සටහන තබන්නේ 1868 වසරේ පෙබරවාරි 13 දින කැලණිය වරාගොඩ ග්‍රාමයේ උපත ලත් ශ්‍රීමත් ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමාගේ 152 වැනි ජන්ම සංවත්සරය සමරනු පිණිස පූර්විකාවක් වශයෙනි.

1874 වසරේදී විද්‍යාලංකාර පරිවේනාධිපති ශ්‍රී ධර්මාලංකාර මාහිමියන්ගෙන් අධ්‍යයන කාර්යය ඇරඹූ එතුමා ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා මූලිකව වරාගොඩ බැප්ටිස්ට් විද්‍යාලයට ඇතුලත් වූයේය. අනතුරුව වෙස්ලි විද්‍යාලයට ඇතුලත්ව එහි කීර්තිමත් ශිෂ්‍යයෙකු ලෙසින් ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවවල දී සියලු ප්‍රමුඛ ත්‍යාග ලබා ගනිමින් ස්වකීය බුද්ධි ප්‍රභාව ප්‍රකට කිරීමට ශිෂ්‍ය අවධියේ දී ම එතුමෝ සමත් වූහ. සිංහල පාලි සංස්කෘත ආදී ප්‍රාචීන භාෂාවන් මෙන් ම ලතින්, ඉංග්‍රීසි වැනි ප්‍රතිචීන භාෂාවන් පිළිබඳව ද එතුමාගේ දැනුම පසු කාලීන අධ්‍යාපන හා ප්‍රඥ ගවේෂන කටයුතු සඳහා බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වූයේ ය. 1890 දී, ඒ වන විටත් කේම්බ්‍රිජ් විශ්වවිද්‍යාලයේ කනිෂ්ඨ හා ජ්‍යෙෂ්ඨ පරීක්ෂණ සමත් ව සිටි ජයතිලක තරුණයා ඉංග්‍රීසි සහ ලතින් භාෂාවන් උපාධි විෂයයන් වශයෙන් තෝරාගෙන, කල්කටා විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධි අපේක්ෂකයෙකු වශයෙන් ලියාපදිංචි වූයේ ය.

මේ වන විට දිවයින පුරාම ආගමික වාද විවාද බහුලව පැවති අතර බුදු දහම මිථ්‍යාවක් ලෙස අදහස් දක්වමින් බුදු දහමට එරෙහිව දැවැන්ත ව්‍යාපාරයක් ඉංග්‍රීසි පාලකයන්ගේ ද අනුදැනුම ඇතිව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතියේ ය. විශේෂයෙන් මිෂනාරී අධ්‍යාපනය හරහා දේශීය ජන කොටස් ක්‍රිස්තියානිකරණය කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලක් ආරම්භ වී තිබුණු අතර පානදුරා වාදයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බුදු දහම අධ්‍යයනය කිරීමේ අරමුණින් හා පරම විඥනාර්ථ කාර්යය සඳහා සෙන්පති ඕල්කොට් මැතිතුමාගේ සහ බ්ලැවට්ස්කි මැතිනියගේ පැමිණීමත් සමඟ ජයතිලක තරුණයා ද තම තරුණ ජීවිතය බුදු දහමේ අභිවෘද්ධිය සඳහා කැප කිරීමට ඔවුන් හා සමඟ එක් විය. මහනුවර ධර්මරාජ විද්‍යාලයේ විදුහල්පති තනතුරට ඔහු ලාබාල වියේදීම පත්වූයේ එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. එහි දී ඔහු දැක් වූ අපමණ කුසලතාවයත්, ක්‍රියාශීලීත්වයත් විදුහල කෙටි කලෙකින් ලැබූ ප්‍රගතියත් නිසා පසු කාලයේ කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයේ විදුහල්පති තනතුරට ඔහු පත් කරන ලදී. මිෂනාරී අධ්‍යාපන ආයතන පමණට ම හෝ ඊට වඩා හොඳින් මේ බෞද්ධ විද්‍යාලවල අධ්‍යාපන කටයුතු සිදුවන බවත්, ජාති මාමක විශිෂ්ටයන් බිහි කිරීමේ පුරෝගාමී ආයතන බවට ඒවා පත් කළ හැකි බවත් ජයතිලක විදුහල්පතිතුමා සාක්ෂාත් කළේ ය.

1905 දී එතුමා පරම විඥනාර්ථ බෞද්ධ සංගමයේ බෞද්ධ පාඨශාලා සාමාන්‍යාධිකාරි තනතුරට පත් වූ අතර බෞද්ධ පාඨශාලා බිහිකිරීමේ සහ පවත්වාගෙන යාමේ භාරදූර කාර්යය හේ මැනවින් ඉටු කළේ ය.

වර්තමානයේ දී මෙන් නොව බෞද්ධ සංගම් පිහිටුවීම අභියෝගයක් බවට පත් ව තිබූ යුගයක 1898 දී කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය පිහිටුවා එය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ප්‍රචලිත කිරීමටත් අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම් සමඟ දැවැන්ත කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමටත් එතුමා සමත් වූයේ ය. පෞද්ගලික අභිමතාර්ථයෙන් තොරව, නිසි කැපවීමත්, මඟ පෙන්වීමත් මඟින් කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය දැවැන්ත කාර්යභාරයක් ඉටු කළ මුල් වසර 44 පුරාම ජයතිලක මැතිතුමා එහි සභාපතිත්වය දැරී ය.

එතුමා ජීවිතයේ මුහුන දුන් කිසිදු ගැටලුවක් අභියෝගයක් ලෙස සැලකුවේ නැත. තරුණයන්ට ආදර්ශයක් දෙමින් වයස 42 දී වැඩිදුර අධ්‍යාපනය සඳහා ඔහු එංගලන්තය බලා පිටත් විය. ඔක්ස්පර්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ ජීසස් කොලීජියේ අධ්‍යාපනය හැදෑරූ එතුමා 1913 දී බැරිස්ටර් විභාගයෙන් ද සමත් වූයේ, ජාතික, ආගමික, අධ්‍යාපනික කාර්යභාරය සඳහා විශිෂ්ට පසුබිමක් සකස් කර ගත්තේ ය. ස්වභාවයේම අති දක්ෂ කථිකයෙකු වූ ජයතිලක මැතිතුමා බුද්ධ ධර්මය ප්‍රචලිත කිරීමේ ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපාරයේ ශ්‍රේෂ්ට නායකයෙකු වූයේ ය. එංගලන්තයේ සිට ලංකාවේ අමද්‍යප ව්‍යාපාරය ශක්තිමත් කිරීමේ, රැස්වීම් පැවැත්වීමටත් යටත් විජිත මහ ලේකම්වරයාට කරුණු දැක්වීමටත් ඔහු සමත් වූයේ ය. සුරාබදු පනත නිසා ලංකාවේ අනාගතය විනාශ වනු ඇතැයි දැඩිව විශ්වාස කළ බුද්ධිමතුන් හා දේශීය නායකයන් කිහිප දෙනා අතර ඔහු කැපී පෙනෙන පෙරගමන් කරුවෙකු වූයේ ය. මේ පිළිබඳව එංගලන්ත පාලකයන් කෙතරම් උරණ වූයේ ද යත්, මුස්ලිම් ජාතිවාදී කෝලාහලය ඇරඹී වහාම කිසිදු වග විභාගයකින් තොරව සිර භාරයට පත් කළ ජාතික නායකයන් අතරට මෙතුමා ද අයත් විය. අධිරාජ්‍යවාදී පාලකයන් ජාතිවාදී කෝලාහල යටතේ අපට සැලකුවේ එලෙසින් ය. කෙසේ වෙතත් දේශීය දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ සියලු ප්‍රතිසංස්කරණ වෙනුවෙන් අරගල කරන්නට ඩී.බී. ජයතිලක මැතිතුමා පසුබට වූයේ නැත. 1924 එංගලන්ත රජය විසින් යෝජනා කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා මෙන්ම 1927 ඩොනමෝර් කොමිසමේ යෝජනා ද, ලංකාවට ස්වයං පාලනයක් ලැබෙන තුරු සංශෝධන ඉදිරිපත් කරමින් දේශීය නායකයන් සමඟ එතුමෝ සටන් කළහ. 1931 දී නව ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රණ සභාවට මන්ත්‍රීන් පත් කිරීමේ ප්‍රථම ඡන්ද විමසීමේ දී කැළණිය කොට්ඨාශයේ මන්ත්‍රීවරයා වශයෙන් ඔහු ජයග්‍රහණය කළේ ය. අනතුරුව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ උපසභාපති ධූරයටත්, සභානායක ධූරයටත් පත්වූයේ එතුමා ය. එය පාර්ලිමේන්තුවක අග්‍රාමාත්‍යධූරයට සමාන තනතුරක් වූයේ ය.

1932 දී බ්‍රිතාන්‍ය මහරජතුමන් විසින් ජයතිලක මැතිතුමාට නයිට් පදවියක් පිරිනමන ලද අතර, එවන් තනතුරකින් පුදනු ලැබූ පළමු බෞද්ධ නායකයා එතුමා විය.

තම ආගමික සහ දේශපාලනික කටයුතු අතර තුර තමන්ට පිරිනැමූ සියලු තනතුරු හා වගකීම් එතුමා භාර ගත්තේ ය. පැරණි ග්‍රන්ථ රාශියක් සංස්කරණය කර නැවත මුද්‍රණය කිරීමේ කාර්යයේ නියැලෙමින් ශත වර්ෂ ගණනාවක් පැරණි සද්ධර්මරත්නාවලිය, දම්පියා අටුවා ගැටපදය, බුදුගුණාලංකාරය වැනි සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ එළි දැක්වීම මඟින් සිංහල සාහිත්‍යයට අනුපමේය සේවයක් කළ එතුමෝ සිංහල ශබ්දකොෂයේ ප්‍රධාන සංස්කාරක ධූරය ද දැරුවෝ ය.

ආගමත්, ආර්ථික සංවර්ධනයත්, අධ්‍යාපනයත් පිළිබඳ පැහැදිළි දර්ශනයක් එතුමාට තිබිණි. හේ දේශපාලනයේ දී කිසිවිටෙක ස්වාර්ථසාධනය සඳහා කටයුතු නොකළ ජාතික නායකයෙක් විය. ඔහු සෙසු ජාතීන් ද ආගම් ද සමතැන්හි ලා සැළකුවේ ය. ඔහුගේ ප්‍රගතිශීලී හා දුරදර්ශි ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා නොවන්නට, අපට නිදහස ලැබීම තවදුරටත් ප්‍රමාද වීමට ඉඩ තිබිණ. රටත් ජාතියත් ආගමත් කෙරේ දැඩි ඇල්මකින් පැහැදිළි අනාගත දර්ශනයක් සහිතව කටයුතු කරන පුද්ගලයන් වත්මන් දේශපාලනයේ අතිශයින් දුර්ලභ ය. ඔහුගේ නිර්දය, කර්කෂ විවේචනය බොහෝ විට අධිරාජ්‍යවාදී පාලකයන්ට හිසරදයක් විය. එහෙත් ඔහුගේ බුද්ධිමත් මතවාද ප්‍රතික්ෂේප කළ නොහැකි තරම් ප්‍රබල ඒවා වුයේ ය. ඔහු වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම ජාතික නායකයෙකු වුයේ ය. ඔහුට රජෙක් වීමට සියලු සුදුසුකම් තිබිණ. ඔහුගේ චරිතය ඕනෑම දේශපාලකයෙකුට පූර්වාදර්ශයක් කරගත හැකි ය. අසාමාන්‍ය යුග පුරුෂයෙකු වූ එතුමා ඔටුනු නොපළන් රජෙකු ලෙස බොහෝ අය විසින් හඳුන්වා දී ඇතත්, රජකම ලැබිණි නම් වෙනස් වූ රටක් මෙම අසහාය ජාතික නායකයා විසින් බිහිකරනු ලැබිය හැකිව තිබිණි. රජකම නොලද රජෙකු ලෙස ඔහු හඳුන්වන්නට අපට සිදුව ඇත්තේ ඒ නිසාය. එතුමන්ට නිවන් සුව අත්වේවා.

සුනිල් එස්. සිරිසේන
ප්‍රධාන සංස්කාරක

සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති

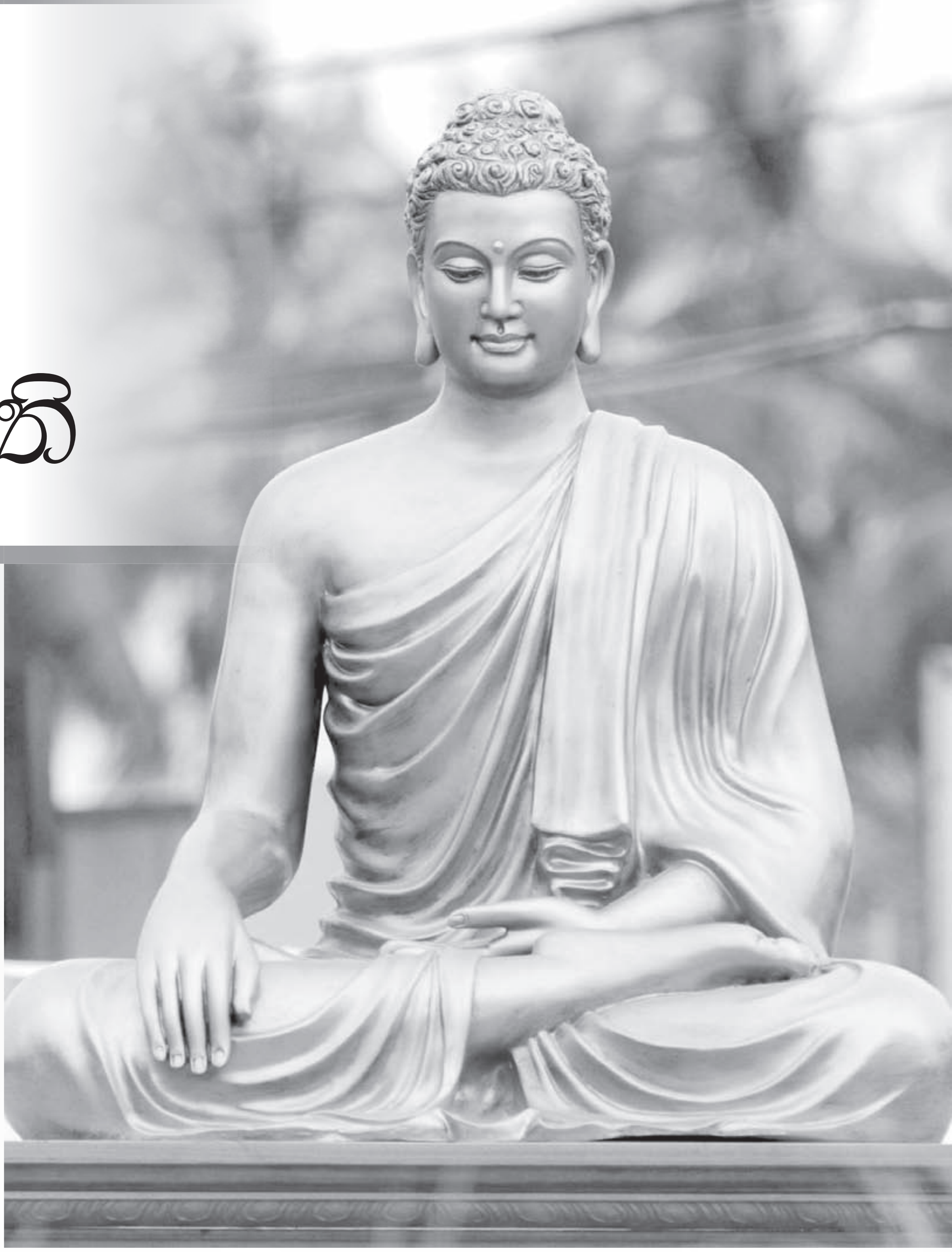

දහම් පාඨශාලාචාර්යය
ලයනල් රණසිංහ

පාඨක පින්වතුනි ! බුදුන් වහන්සේ පහළ වන සමයේ දඹදිව් තලයේ දෙසැටක් මිථ්‍යා මතයන් පැවති බව අපි අසා ඇත්තෙමු. මෙම මිථ්‍යා මත අතර බ්‍රාහ්මණ ආගමට නොහොත් හින්දු ආගමට ප්‍රධාන තැනක් ලැබී තිබුණි. මහා බ්‍රහ්මයා ලෝකය මවන ලදැයි මෙම ආගමෙන් විස්තර කෙරිණි. මහා බ්‍රහ්මයා යනු නිත්‍යා පරමෝත්තම සදාකාලික වූ ආත්මයක් යයි එම ආගමිකයන් විශ්වාස කළහ. ඔහු තම මුඛයෙන් බ්‍රාහ්මණ පිරිසත්, දෙඋරෙන් ක්ෂත්‍රිය වංශයත්, දෙකලවයෙන් වෛශ්‍ය ජනයාත්, දෙපතුලෙන් ශුද්‍රයනුත් මැවීයයි විස්තර විය. ඒ ඒ වර්ණ හෙවත් කුල අනුව ඔවුනට ජීවන වෘත්තිය හිමිවිය. බ්‍රාහ්මණ දහම අනුව පින් හෙවත් යාගහෝම ආදී ප්‍රතිපදාවන් සිදුකළ විට මරණින් පසු එම මහා බ්‍රහ්මයාගේ පරමාත්මය හා එක්වීම විමුක්තිය යයි සැලකීය.

මෙම අවධියේ එදා වෙසක් පුර පසළොස්වක දින අළුයම බෝසතාණන් වහන්සේ ආනාපාන සති භාවනාව වඩා චතුර්ධ්‍යානයට සමවැදී ඉන් මිදී තම පෙර භවයන් දෙස බැලීය. එම අවස්ථාවේ උන්වහන්සේට "පූර්වේනිවාසානුස්මෘති" හෙවත් පෙරභවයන් දැකීමේ නුවණ පහළ විය. ඉන්පසු නැවතත් පෙර සේම ධ්‍යනයන්ට සමවැදී ඉන් මිදී මැරෙන ආකාරය හා නැවත උපදින ආකාරය විමසා බැලීය. එම අවස්ථාවේ "චුතූපපඥාණය" හෙවත් චුති උත්පත්ති ඥාණය පහළ විය. මෙම විද්‍යාවන් පහළ වූ පසු ආත්මවාදය හා මැවීමේ සංකල්පය ඉතා සාවද්‍ය මතයක් බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගත්හ. එමෙන්ම බුද්ධත්වය ලද පසු පළමු සතියේ බෝධි මූලයෙහි සමවත් සුවයෙන් වැඩ හිඳිමින් පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය අනුලෝම පටිලෝම වශයෙන් මෙනෙහි කළහ. එහිදී සත්ත්වයාගේ සසර දුක ඇති වන්නේ හේතූන් නිසා බවත් හේතූන් නැති කිරීමෙන් ඵලය හෙවත් සසර දුක නැති වෙන ආකාරයත් පැහැදිලි කර ගත්හ.

මෙලෙස බ්‍රාහ්මණ ධර්මයේ සාවද්‍ය බව වටහා ගත්තත් කාමභෝගී මිනිසුන් සිටින සමාජයක තමා වටහා ගත් ගැඹුරු ධර්මය පැහැදිලි කර දීම උන්වහන්සේට අභියෝගයක් වන්ට ඇත. එම අභියෝගය බුදු පියාණන් වහන්සේ ජයගත්තේ චතුරාර්ය සත්‍යය, ත්‍රිලක්ෂණය, හේතුඵලවාදය, වැනි දහම් කරුණු දේශනා කිරීමෙනි.

මෙහිදී ත්‍රිලක්ෂණය යනු ලොව පවත්නා පරම සත්‍ය වූ කරුණු තුනකි. එහි පළමු කරුණ ලෙස බුදුන් වහන්සේ දේශනා කර ඇත්තේ "සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චාති" යන්නය. මෙම ධර්ම පාඨය වචන තුනක් වුවත් ඉන් විස්තර වන ධර්මය ඉතා මහත්ය. එමෙන් ම ඉතා ගැඹුරුය. බුදු පියාණන් වහන්සේගේ දේශනා ආශ්‍රයෙන්, අපගේ නුවණට ගෝචර වන අයුරින් එම ධර්ම කරුණු වටහා ගැනීමට අපි වෙර දරමු.

පළමුවෙන්ම අපට හමුවෙන්නේ "සබ්බෙ" යන වචනයයි. සබ්බෙ යන වචනයෙන් "සියල්ල" යයි අපට දෘෂ්‍යමාන වේ. බුදු පියාණන් වහන්සේ මෙම සබ්බෙ යන වචනයෙන් "නාම" "රූප" වලින් යුත් ලෝකය යයි බොහෝ දේශනාවලදී දක්වා ඇත. තිලොවට අග්‍ර වූ බුදු පියාණන් වහන්සේ කාම, රූප, අරූප, හා ලෝකෝත්තර, යන භූමින්ගෙන් සමන්විත තුන් ලොවක් ගැන විස්තර කරති. කාම සුගති හෙවත් චාතුම් මහාරාජිකය, තාවතිංසය, යාමය, තුසිතය, නිර්මානරතිය. පරනිම්මිත වසවර්තිය, යන දිව්‍ය ලෝක හයත් මිනිස් ලොවත් කාම දුගතිය ලෙස දැක්වෙන නරක, තිරිසන් ප්‍රේත, අසුර ලෙස හඳුන්වන අපාය හතරත් කාම ලෝකයට අයත් වේ. රූප ලෝකයට රූපාවචර බ්‍රහ්මලෝක දහසය අයත් වන අතර, අරූපලෝකයට අරූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝක හතර අයත් වේ. ලෝකෝත්තර භූමිය ලෙස විස්තර කළේ සෝවාන් ආදී සතර මග සතර ඵල වන අතර කාම, රූප, අරූප, යන භූමි තුන සංඛාරවලට අයත් වුවත් ලෝකෝත්තර භූමියේදී ලබාගන්නා කුසල් සිත් සංඛාර ගනයට අයත් නොවේ. නමුත් පුද්ගලයාගේ පඤ්චස්කන්ධය සංඛාර ලෙස ගැනේ.

සංයුක්ත නිකායේ ලෝක සූත්‍රයෙහි දී බුදු පියාණන් වහන්සේ ආනන්ද හිමියන්ට ලෝකයෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණය අනිත්‍ය බවත්, කැඩෙන, බිඳෙන, පලුදු වන, වෙනස් වන ස්වභාවයත් යයි දේශනා කරති. තවත් දේශනාවලදී "ලුජ්ජති පලුජ්ජති ලෝකෝ" (කැඩෙන බිඳෙන ස්වභාවය ලක්ෂණය කොට තිබීම නිසා ලෝකය නම් වේ.)

" යංඛෝප ලෝකෝ ධම්මං අයං වුච්චති අරියස්ස විනයේ ලෝකෝ" (කැඩෙන, බිඳෙන, නැසෙන, දහමක් ඇත් ද එය ආර්යය විනයෙහි ලෝකය වේ) මෙම විස්තරවලින් වටහා ගත යුතු වන්නේ ලෝකය යනු නාම, රූපවලින් සමන්විත ධර්මතාවයක් බවයි.

එමෙන්ම සංයුක්ත නිකායේ රෝහිතස්ස සූත්‍රයේ මෙසේ සඳහන් වේ. " මහණෙනි, ඇසද, කනද, රූපද, ශබ්දද සියල්ල නම් වේ. ලෝකය යන්නට සමානව දේශනා කර ඇති සියල්ලෙහි ද ස්වභාවය නැසෙන, වැනසෙන සුලු බවමය. සත්ත්වයා පුද්ගලයා යනු ද ලෝකයම ය. එනිසා "ඉමස්මිං යේව භ්‍යාම මත්ථ කළේබරේ, ලෝකංච, ලෝක සමුදයංච, ලෝක නිරෝධංච, ලෝක නිරෝධ ගාමිණී පටිපදාව පඤ්ඤමි. (මෙම බඹයක් පමණ වන ශරීරය ලෝකය ලෙසත්, ලෝකය ඇති වීමට හේතුව ලෙසත්, ලෝක නිරෝධය ලෙසත්, ලෝක නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා මාර්ගය ලෙසත්, පනවමි) දැන් අපි සබ්බ යන්න කුමක් දැයි යම් තරමකින් හෝ වටහා ගෙන ඇතැයි සිතමු.

ඊළඟ වචනය වන්නේ "සංඛාර" යන්නයි. සංඛාර යන්න ද හඳුන්වන තවත් නමක් ඇත. ඒ සංඛත ධර්ම ලෙසය. සූත්‍රගත දේශනා අනුව සත්ත්වයා නොහොත් පුද්ගලයා ස්කන්ධ (රූප, වේදනා, සඤ්ඤ, සංඛාර, විඤ්ඤණ) වශයෙන් ද, ආයතන (චක්ඛු, සෝත, ඝාන, ජිව්හා, කාය, මන) ලෙස ද, ධාතු (චක්ඛු ධාතු, රූප ධාතු, චක්ඛු විඤ්ඤණ ධාතු ආදී වශයෙන්) ලෙස ද බෙදා දක්වා ඇත. එලෙස බෙදා විස්තර කර ඇත්තේ නිත්‍ය යමක් සත්ත්වයා හා පුද්ගලයා සමග නොමැති බව අවබෝධ කර දීමටය. එමෙන්ම ඒ සියල්ලද සංඛාර වේ. මේවාහි අනිත්‍යභාවය අනත්ත ලක්ඛන සූත්‍රයේ මනාව විග්‍රහ කර ඇත. අංගුත්තර නිකායේ "තික" නිපාතයේ "සංඛත" යන්න මෙසේ විස්තර කරති. තිනිමාණි භික්ඛවේ සංඛතස්ස සංඛත ලක්ඛනානි, උප්පාදෝ පඤ්ඤයති, වයෝ පඤ්ඤයති, ඨිතස්ස අඤ්ඤතත්ථං පඤ්ඤයාති" මෙහි අදහස වන්නේ මහණෙනි, සංඛත ධර්මවල (සංස්ඛාරවල) ලක්ෂණ තුනක් දක්නට ඇත. ඉපදීමක් (පහළ වීමක්) දක්නට ලැබෙයි. විනාශ වීමක් දක්නට ලැබෙයි. ඒ අතර කාලය වෙනස්වෙමින් පවතී. තවත් සූත්‍ර දේශනාවලදී

- කාය සංඛාර (කයෙන් සිදු කෙරෙන ක්‍රියා)
- වචී සංඛාර (වචනයෙන් සිදුවන ක්‍රියා)
- මනෝ සංඛාර (මනසින් සිදුවන ක්‍රියා) ලෙසත්,
- පුඤ්ඤභි සංඛාර (පින් හෙවත් කුසල්)
- අපුඤ්ඤභි සංඛාර (පව් හෙවත් අකුසල්)
- අනෙඤ්ඤභි සංඛාර (රූපාවචර අරූපාවචර ධ්‍යාන- කුසල සිත්) ලෙසත්

ඒ ඒ දේශනාවන්ට උචිත අයුරින් විස්තර කර ඇත. මේ සඳහා පරමාර්ථ ධර්මයේ අපට නිරවුල්ව වටහා ගත හැකි පැහැදිලි විග්‍රහයක් කර ඇත. එහිදී බුදු පියාණන් වහන්සේ ලොව පවත්නා සියලු දේ නිරවශේෂ වශයෙන් බෙදා විස්තර කර ඇත. ඒ පහත සඳහන් පරිදි ය.

- **සංඛත ධර්ම**

1. චිත්ත පරමාර්ථ ධර්ම (89)
2. චෛතසික පරමාර්ථ ධර්ම (52)
3. රූප පරමාර්ථ ධර්ම (28)

සංස්ඛාර අනිත්‍ය යැයි පැහැදිලි කරන්ට එදා බුදු පියාණන් වහන්සේට සිදුවූයේ ඒවා නිත්‍ය යයි කියන පිරිසක් සිටි නිසාය. මහා බ්‍රහ්මයා හෝ ඊශ්වරයා යන පරමාත්මයක් ඇත. ඔවුන් ලොව මවන ලද අතර මිනිසුන් එම ආගමේ ප්‍රතිපදාවන් අනුගමනය කළ විට මරණින් පසු ඒ ඒ පුද්ගලයන් සතු ආත්මය පරමාත්මය හා එක්වන බවත් විමුක්තිය යනු එය බවත් එම ආත්මවාදීගේ ඉගැන්වීම් විය.

• අසංඛත ධම

1. නිවණ පරමාර්ථ ධර්මය (1)

මේ අනුව සංඛාර යනු සංඛත ධර්ම වේ. ඒ සඳහා අයත් නොවන්නේ එකම අසංඛත ධර්මය වන නිවන පමණය.

මෙම කරුණු අනුව සංඛාර යන්නද අපට තරමකින් හෝ වටහාගත හැකි වනු ඇතැයි සිතමි.

අවසාන වශයෙන් අප විමසා බැලිය යුතු වන්නේ "අනිච්චාති" යන ධර්මතාවයයි. සංස්ඛාර අනිත්‍ය යැයි පැහැදිලි කරන්ට එදා බුදු පියාණන් වහන්සේට සිදුවූයේ ඒවා නිත්‍ය යයි කියන පිරිසක් සිටි නිසාය. මහා බ්‍රහ්මයා හෝ ඊශ්වරයා යන පරමාත්මයක් ඇත. ඔවුන් ලොව මවන ලද අතර මිනිසුන් එම ආගමේ ප්‍රතිපදාවන් අනුගමනය කළ විට මරණින් පසු ඒ ඒ පුද්ගලයන් සතු ආත්මය පරමාත්මය හා එක්වන බවත් විමුක්තිය යනු එය බවත් එම ආත්මවාදීගේ ඉගැන්වීම් විය. මෙම ඉගැන්වීම් සමාජය තුළ කිඳ බැස තිබුණි.

අද ද බොහෝ බෞද්ධ පින්වතුන් ද ආත්මයක් ඇතැයි විශ්වාස කරන අතර මරණින් පසු සුවපත් ආත්මයක් ලැබීම සඳහා බොහෝ පින් දහම් කිරීමට පෙළඹෙති. අනුබුදු මිහිඳු හිමියන් මෙරටට වැඩම කරන විට මෙරටේ මලවුන් ඇදහීම ප්‍රධාන ඇදහිලි ක්‍රමයක් විය. එය ද ආත්මවාදී සංකල්පයකි.

මෙම ආත්මවාදයේ සාවද්‍ය බව බුදු පියාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කළේ අනිත්‍යතාවය විස්තර කිරීමෙනි. අපි ථේරවාදි බුද්ධ ධර්මය ථේරවාදී විභජ්ජවාදී යනුවෙන් හඳුන් වන්නෙමු. විභජ්ජවාදී යනු බෙදා විග්‍රහ කරන ලද අර්ථයයි. එසේ සත්ත්වයා බෙදා විග්‍රහ කළේ සත්ත්වයා තුළ අනිත්‍යතාවය හැර වෙනත් ස්ථිර වූ යමක් නොපවත්නා බව විස්තර කිරීමටය. සූත්‍ර දේශනා අනුව සත්ත්වයා ස්කන්ධ, ආයතන, ධාතු වශයෙන් බෙදා පෙන්වයි. ඒ මෙසේය.

• ස්කන්ධ :රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ

• ආයතන : චක්ඛු, සෝත, ඝාන, ජිව්හා, කාය, මන

• ධාතු : චක්ඛු ධාතු, රූප ධාතු, චක්ඛු විඤ්ඤාණ ධාතු, සෝත ධාතු, ශබ්ද ධාතු, සෝත විඤ්ඤාණ ධාතු, ඝාණ ධාතු, ගන්ධ ධාතු, ඝාන විඤ්ඤාණ ධාතු, ජිව්හා ධාතු, රස ධාතු, ජිව්හා විඤ්ඤාණ ධාතු, කාය ධාතු, පොට්ඨබ්බ ධාතු, කාය විඤ්ඤාණ ධාතු, මනෝ ධාතු, ධම්ම ධාතු, මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු

මෙලෙස පඤ්චස්කන්ධ හා ආයතනය සහ අරමුණුත් බෙදා විස්තර කරන අතර මේ සියල්ල අනිත්‍ය බව අනත්ත ලක්ඛන සූත්‍රයේ විස්තර කරති. ඇස අනිත්‍යය, ඇසට අරමුණු වන රූපය ද අනිත්‍යය, ඇස රූපය හා ගැටීමේ දී පහළ වන චක්ඛු විඤ්ඤාණය ද අනිත්‍යය. එනිසා ලබන චක්ඛු සම්පස්සයද අනිත්‍යය. ඉන් ලබන වේදනාවද අනිත්‍යය. මෙලෙස ගත් කළ සත්ත්වයා තුළ නිත්‍ය වූ යම් කිසිවක් නොමැත.

බුදුන් වහන්සේ සතර සතිපට්ඨාන සූත්‍රයේ මෙම අනිත්‍යතාවය දකින ආකාරය මෙලෙස විස්තර කරයි. පුනචපරං භික්ඛවේ භික්ඛු ඉමමේවකායං උද්ධං පාදතලා අධෝ කේ සමත්ථිකා තච පරියංතං පූරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්ච වෙක්ඛති අත්ථි ඉමස්මිං...

මෙහිදී විස්තර කරන්නේ සසර භය දන්නා භික්ෂුවක් මෙලෙස දකිති. (මෙනෙහි කරති) දෙපතුලේ සිට හිස මුදුන දක්වා මෙම ශරීරය දෙතිස් කුනුපයකින් සකස් වී ඇත. පෘතග්ජන පුද්ගලයා එය අගය කරතත් නිවැරදි වැටහීමක් ඇති යෝගාවචර තෙමේ එහි අනිත්‍යභාවය දකිති. කට බැඳි ධාන්‍ය මල්ලක් ලිහා එහි ඇති ධාන්‍ය මේ වී ය, මේ මුං ය, මේ මෑ ය, මේ තලය, මේ සහල්ය, යනුවෙන් අවබෝධයක් ඇති පුද්ගලයා වෙන් කරති. එසේ කළ විට එහි ධාන්‍ය මල්ල යනුවෙන් කිසිවක් ඉතිරි නොවේ. ඇත්තේ ධාන්‍ය ගොඩවල් කිහිපයකි. මෙලෙස සත්ත්වයා පුද්ගලයා යනු ස්කන්ධ, ආයතන ධාතුවලින් නිර්මාණය වී ඇත්තකි. ඒවා ඒ ඒ කාණ්ඩ වශයෙන් වෙන් කළ විට ස්ථිර වූ යමක් නොමැති බව අවබෝධයක් ඇති පුද්ගලයාට වැටහේ. ඒ අනුව ස්කන්ධ අනිත්‍යය, ආයතන අනිත්‍යය ධාතු අනිත්‍යය. එසේ නම් නිත්‍ය දෙයක් නොමැත.

පරමාර්ථ ධර්මයේදී සත්ත්වයා බෙදා වෙන් කරන්නේ වෙනත් සුවිශේෂි ආකාරයකටය. එනම් පහත සඳහන් ලෙසය.

1. චිත්ත පරමාර්ථ ධර්මය (සිත් 89කි)

2. චෛතසික පරමාර්ථ ධර්මය (චෛතසික 52කි)

3. රූප පරමාර්ථ ධර්මය (රූප 28 කි)

4. නිවන පරමාර්ථ ධර්මය (එකකි)

මෙහිදී අසංඛත ධර්මයක් වන නිවන හැර අනෙක් සියලුම පරමාර්ථ ධර්මයන් අනිත්‍යය. ක්ෂණයකදී සිත් සිය දහස් ගණනක් පහළ වී, පැවතී, විනාශ වී යයි. මෙහිදී අපට දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණ කිහිපයකි.

1. එක් සිතක් පහළ වන්නේ ඊට පෙර පැවති සිත හේතුවෙනි.

2. එසේ පහළ වූ සිත පෙරදී පැවති සිතම නොවේ.

3. එය වෙනම පහළ වූ සිතකුත් නොවේ.

4. පෙර පැවති සිත හේතුවෙන් පහළ වූ සිතකි.

මරණය හා උපත සිදුවන්නේ මෙලෙසින් මය. මේ අනුව සිත යනු නිත්‍ය දෙයක් නොවේ. 1. උප්පාද (පහළ වීම) 2. ඨිති (පැවතීම) 3. භංග (විනාශ වීම) යන ලක්ෂණ තුනෙන් යුත් අනිත්‍ය දෙයකි.

දෙවන පරමාර්ථ ධර්මය වන චෛතසික එසේමය. නෙල්ලි ගෙඩියේ ඇති රස වෙන් කළ නොහැකි මෙන්ම සිත හා සමග පහළ වන චෛතසිකත් සිත සමඟ බැඳී පවතී. එම චෛතසිකවල ප්‍රධාන ලක්ෂණ හතරකි.

1. එකුත් පාද (සිත සමඟම උපදී)

2. ඒක නිරෝධ (සිත සමගම නැතිව යයි)

3. ඒකාලම්බන (සිත සමගම ක්‍රියාකරයි)

4. ඒකාවත්ථුක (සිත අරමුණු කරගන්නා වස්තුවම අරමුණු කරගනී)

මේ අනුව සිතෙහි ස්වභාවය අනිත්‍ය නම් නියතයෙන්ම චෛතසිකවල ස්වභාවයද අනිත්‍යය.

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ යන සතර මහා භූතයන් ගෙන් නිර්මිත නිෂ්පන්න රූප දහ අටකින් ද ලක්ෂණ අනුව හැඳින්වූ අනිෂ්පන්න රූප දහයකින් ද, අටවිසි රූප සමන්විතය. බුදු පියාණන් වහන්සේ මෙම රූපවල ශුක්ෂම වූ මූලික තත්ත්වය රූප කලාප නමින් හඳුන්වා ඇත. පිළිසිඳිමකදී පහළ වන්නා වූ කාය දසකය, භාව දසකය, වස්තු දසකය මෙම රූප කලාපවලින් නිර්මිතය. ඉන්පසු දින 77 ක් තුළ චක්ඛු දසකය, සෝත දසකය, ඝාන දසකය, ජිව්හා දසකය පහළ වී රූප පිණ්ඩය සම්පූර්ණ වේ.

මෙසේ සම්පූර්ණ වන රූප පිණ්ඩයේ රූප කලාපයක ආයුෂ කාලය දක්වන්නේ චිත්තක්ෂණ අනුව ය. අපගේ ආයතනයක් අරමුණක් හා ගැටී පහළ වන විඤ්ඤාණ ය කුසලයක් හෝ අකුසලයක් බවට පත්වෙයි. එතෙක් පහළ වන සිත් ද දහ හතකි. එය චිත්ත වීථි හෙවත් සිත්වැල් යනුවෙන් හඳුන්වයි. මෙම සිත් දහහතම එකක් උප්පාද, ඨිති, භංග යනුවෙන් කොටස් තුනකට බෙදෙන අතර එම සිත් වැලක (වීථියක) චිත්තක්ෂණ පනස් එකකි. පලමු චින්තක්ෂණයේ රූපකලාපයක් පහළ වේ. චිත්තක්ෂණ හතලිස් නවයක් රූප කලාපය පවතී. පනස් එක් වන චිත්තක්ෂණයේ රූප කලාපය විනාශ වේ. ක්ෂණයකදී සිත් සිය දහස් ගණනක් පහළ වන අතර චින්තක්ෂණයක කාලය අපට සිතාගත නොහැක. බුදුපියාණන් වහන්සේ තම මනෝමය ඥාණයෙන් දැන මෙම කරුණු දේශනා කර ඇති අතර අප එය වටහා ගත යුත්තේ අනුමාන අවබෝධයක් වශයෙනි. මේ අනුව අප සිරුරේ රූප කලාප කර්මජ, ආහාරජ, චිත්තජ, ඍතුජ යන හේතූන් සතර නිසා පහළ වන අතර සියල්ල වහ වහා විනාශ වේ. පුද්ගලයා වැඩෙන අවදියේ විනාශ වන රූප කලාප වෙනුවට නවක රූප කලාප වැඩි වැඩියෙන් පහළ වේ. මැදි විය පමණ වන විට මෙම නවක රූප කලාපවල පහළ වීම අධෛර්යමත් වේ. එවිට සමරැලි වැටීම, කෙස් සුදුවීම ආදී දිරායාමේ ලක්ෂණ පහළ වේ. මෙලෙස අපි දිවි ගෙවන සැම මොහොතකම පහළ වන රූප කලාප විශාල සංඛ්‍යාවක් ඉතා වේගයෙන් විනාශ වේ. මෙසේ දිරායාම (ජරාවට පත් වීම) අනිත්‍යභාවයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයකි. ඒ අනුව පය ඔසවන පුද්ගලයා පය තබන විට නොමැත. උදාහරණයක් වශයෙන් ගතහොත් ගලායන ගඟකට දෙවරක් බැසිය නොහැකිවාක් මෙනි. මෙලෙස අටවිසි රූපය පිළිබඳ පරමාර්ථ ධර්මයේ කෙරෙන විස්තරය අනිත්‍යතාවය වටහා ගැනීමට ඇති හොඳම විවරණය බව පෙනේ.

මෙම කරුණු අවබෝධ කර දීමට බුදුන් වහන්සේ "සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති" යනුවෙන් දේශනා කර ඇත.

බෞද්ධ ආචාර්‍ය ධර්ම හා මානව සමාජයේ සදාචාර පැවැත්ම

අමුණුපුර පියරතන හිමි

සුගත තථාගත අප සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ මානව සමාජයේ පැවැත්ම හා විමුක්ති සුවය උදෙසා ධර්මදේශනා කළ සේක. එහෙත් සත්වසන්තතියේ අප්‍රමාණ භාවය හා චිත්ත සන්තානයන්හි සංකීර්ණභාවයත් නිසා ඒ උතුම් ධර්මයෙන් ප්‍රයෝජන ගන්නේ ඉතා ස්වල්ප දෙනෙකි.

අප්පකා තෙ මනුස්සෙසු
යෝජනා පාරගාමිනො
අථායං ඉතරා පජා
තිර මෙවානු ධාවති

මිනිසුන් අතර අල්ප දෙනෙක් සසරින් එතෙර වෙති. එහෙත් සෙසු සත්ත්වයෝ සසරේම ගමන් කරති.

සකල සත්ත්වයෝම ජීවත් වීම පරමාර්ථ කරගත් උපයෝගීතාවයන් වර්ගීකරණයෙන් දෙයාකාරවන්නේය.

01. සහජ ක්‍රියාකාරිත්වය
02. පාරම්පරික සිරිත් විරිත්

සත්ත්වයෙකු ජීවත් වීමට නාම රූප දෙකේම සම්මිශ්‍රණය ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. උපන් සත්වයා ක්ෂණයක් පාසා කය පවත්වා ගැනීමට මෙහොතක් පාසා තුන් දෙරින් ක්‍රියාවෙන් ක්‍රියාවට ඒකාබද්ධ විය යුතුය. රූපය තුළ පවතින නාමය හෙවත් මනස නාම රූප දෙකම පාලනය කරන්නේය මේ නිසා චිත්ත බලය පාලනය කරගන්නට සහජ බුද්ධියත් පාරම්පරික ආචාර ධර්මත් අත්‍යාවශ්‍ය වන්නේය.

සංසාරික වශයෙන් අතීත භවයන්ගෙන් ඉතිරිය වන සංඛාර නිසා පුරුදු පුහුණුවන සිරිත් විරිත් සදාචාරාත්මක ක්‍රියාවලියකට නංවන්නට බුද්ධිය හා භාග්‍ය ඇති මිනිසා දෙලොව යහපත උදාකර ගන්නේය.

ආගම හා ආචාරධර්ම අතර ඉතා සමීප සම්බන්ධයක් පවතින වග භාරතයේ වේද සාහිත්‍යයෙන් මෙන්ම ජගත් ශිෂ්ටාචාර ඉතිහාසයෙන්ද ප්‍රත්‍යක්ෂ වන්නේය. වේද ග්‍රන්ථ වලින් ප්‍රමුඛවන උපනිෂද් සාහිත්‍ය ආදී කාලීන භාරත ජනතාවගේ සිරිත් විරිත්, ආගම, දර්ශනය පෙන්වන කැඩපතක් වැන්න. මනුෂ්‍යත්වයෙන් දේවත්වයට යන මාර්ගය පෙන්වන්නේ කරුණාව, මෛත්‍රිය, ප්‍රඥාව, අවිහිංසාව ආදී උතුම් චින්තාවන් ක්‍රියාත්මක කරන සදාචාරාත්මක සිරිත් විරිත්වලිනි.

පුද්ගලයාගෙන් සමාජයටත් සමාජයෙන් පුද්ගලයාටත් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් අදහස් මෙන්ම භෞතික සම්පත් වශයෙන්ද, සමතුලිතභාවය ඇති කර ගැනීම ආචාර ධර්මවලින් ලබන විපුල ප්‍රයෝජනයයි. බෞද්ධ ආචාර ධර්ම පිළිබඳව දැනගත යුතු ප්‍රධාන කරුණු,

01. ආචාර ධර්මවල පදනම
02. ප්‍රායෝගික ආචාර ධර්ම
03. ආධ්‍යාත්මික බලය
04. ආචාර ධර්මවලින් ලබෙන ප්‍රයෝජන
05. දෙලොව ශාන්තිය

තිසරණ සරණාගමනය හා පංචශීලය බෞද්ධ ආචාර ධර්මවල පදනම වන අතර, තිසරණ සරණයාමෙන් මිථ්‍යාදෘෂ්ටියට යොමුවන අරමුණු නැති වන්නේය. පංචශීලය ආරක්ෂා කිරීමෙන් ලෝකයේ ඕනෑම ශිෂ්ටාචාරයකට යෝග්‍ය පරිදි ජීවත් වන්නට ශක්තිය ඇති වන්නේය.

අප බුදුරජාණන් වහන්සේ මානව පරපුරේ පවත්නා විෂමතාවය ඉතා ගැඹුරෙන් අධ්‍යයනය කළ අයුරු ජාතක කතාවලින් ප්‍රකට වන්නේය. විශේෂයෙන් මිනිසාගේ ගුණාගුණ ඇති වන්නේ මිනිසාගේම විෂම හැඟීම් නිසා බව බුදුරදුන් විසින් පෙන්වා වදා ඇත.

සුද්ධි අසුද්ධි පච්චත්තං
නාඤ්ඤෝ අඤ්ඤං විසොධයෙ

පිරිසිදු අපිරිසිදු තම තමා පිළිබඳවය. අනිකෙක් අනිකෙකු පිරිසිදු නොකරන්නේය. පුද්ගලාන්තරව හැඟීම් හුවමාරු කර ගැනීමෙන් යහපත් සමාජයක් ගොඩනගා ගැනීමට උතුම් ආචාර, සමාචාර හේතුවන බව සමාජ නිරීක්ෂණයෙන් දක්නට පුළුවන.

අප බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රථම ධර්ම ධර්ම දේශනාවෙන් දක්වා ඇති ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගය පුද්ගල විශ්වාසය පදනම් කරගෙන අදහන ශ්‍රැති ධර්මයක් හෝ පරිකල්පනයක් හෝ නොව එය තම තමා විසින්ම පිළිපැදීමෙන් ලබාගන්නා වූ ප්‍රතිඵලයක්, චරියාවක් ශ්‍රේෂ්ඨ පිළිවෙතක් වන්නේය. එසේ වුවද ආර්ය ප්‍රතිඵලයක් ලබන තුරු අනාර්ය භෞතික සමාජයේ ජීවත් වන විට එහි පැවැත්මට අදාළව මහා මංගල සූත්‍රය. සිඟාලෝවාද සූත්‍රය, ව්‍යග්ඝපජ්ජ, වසල, පරාභව වන්ධ මිත්තානිශංස ආදී සූත්‍ර හා උප දේශවලින් සිය ගණන් ආචාර විධි පෙන්වා දී ඇත.

ලෝකයේ උපදින ජීවත්වන කිසිම කෙනෙකුට හුදකලාවම දිවි ගෙවන්නට නොහැකිය. දෙමව්පියන්, දූදරුවන් ගුරුවරුන් ශිෂ්‍යයන් පූජ්‍ය පූජක දාසි දාසයන් හා ඥාති යහළුවන් ආදී සැම කෙනෙකුම කුමන හෝ අංශයකින් සම්බන්ධයක් පවතින්නේය. සියලුම දෙනා විවෘත මනසින් ජීවත් වන්නට නම් තම තමන්ට අයත් යුතුකම, වගකීම නිසියාකාරව ඉෂ්ට සිද්ධ කළයුතු වන්නේය.

ආචාර ධර්ම පිළිපැදීමෙන් ලැබෙන ධනාත්මක ප්‍රයෝජන

01. සිරිත් විරිත් හඳුනා ගැනීම
02. පශ්චාත් ජනතාවට ආදර්ශ වීම
03. අන්‍යෝන්‍ය සුහඳතාවය
04. ප්‍රබෝධමත් ජීවනය
05. දීර්ඝායුෂ ලැබීම
06. දෙලොව ශාන්තිය

සදාචාරාත්මක සිරිත් විරිත් රටින් රට, ජාතියෙන් ජාතිය කලින් කලට වෙනස් වුවද ඒවායේ පදනම හා පරමාර්ථය සමාන වන්නේය. මනුෂ්‍යත්වය සෙසු සත්ත්වයන්ගෙන් වෙනස් වන්නේ ධර්මය පිළිපැදීමෙනි. එකී ධර්මය ක්‍රියාත්මක වෙන උසස් ආචාර සමාචාර නැත්නම් තිරිසනුන් හා සමාන වන වග පෙර පඬිවරුන්ගේ මතයයි.

ලාංකික ජනතාව අතර පවතින සදාචාර ධර්මතා සියල්ලම උත්තම තම බුද්ධාදී රත්නත්‍රය සරණ යාම පදනම් කරගෙන බිහිවී පෝෂණය වී ලෝකයේ අති ශ්‍රේෂ්ඨ ශිෂ්ටාචාරය දක්වා වර්ධනය වී ජනතාවගේ දෛනික ජීවිතය ප්‍රභාමත් කරන්නට හේතු කාරක විය.

ආගමික හා ජාතික වශයෙන් පවත්නා සැම බෞද්ධ ආචාරධර්ම ප්‍රධාන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන බැවින් රට, ජාතිය, ආගම ධර්මය, ආර්ථිකය, කලාව ආදී සියලුම විෂයන්ට සම්බන්ධ වීමෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ගන්නට හැකි වන්නේය.

ඔබට සැමට තෙරුවන් සරණයි

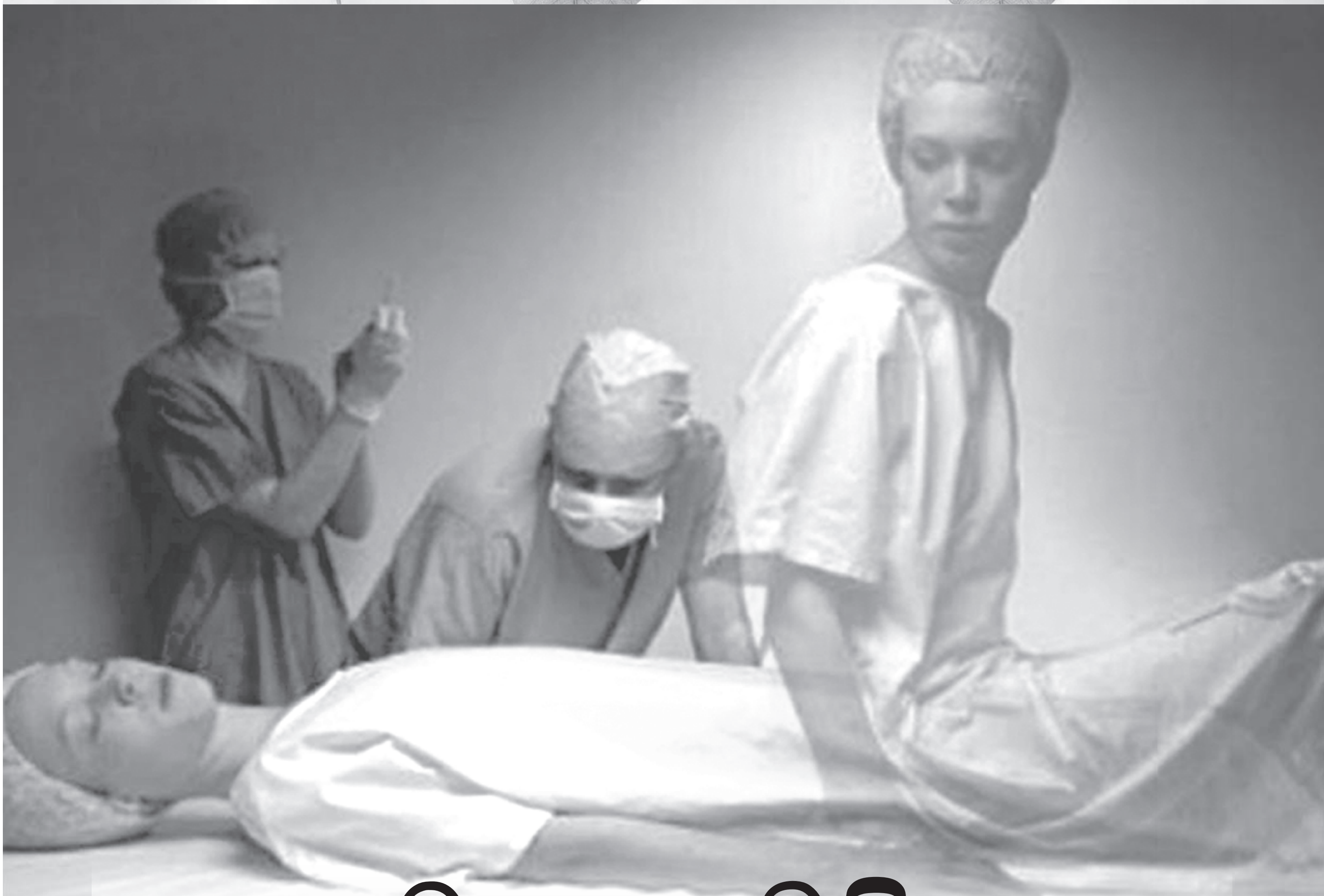

බුදු දහමෙහි විද්‍යාමාන පුනර්භව සංකල්පය

ආර්. එස්. ජයරත්න

වර්තමාන භවයේදී අප විසින් චේතනාත්මකව සිදු කෙරෙන සියලුම ක්‍රියාවන් අපගේ මරණින් පසුව අපගේ මතු භවවලදී අපට අත්විඳිමට සිදුවන සියලුම සිද්ධීන්ට සෘජු බලපෑමක් සිදුකරන බව අප භක්තිමත්ව විශ්වාස කරන බැවින් පුනර්භව සංකල්පය අප බහුතරයකට, විශේෂයෙන්ම බෞද්ධ ජනතාවට අතිශය අභිරුචිමත් විෂයයක් බවට පත්වී තිබේ. කිසියම් ජීවියෙක් එක් භවයක මරණින් පසුව තවත් භවයක උපත ලැබීම සූචනය කෙරෙන මෙම ජීවිත සංක්‍රමණය බුදුන්වහන්සේ විසින් "පුනර්භවය" යනුවෙන් හඳුන්වා දී තිබෙන අතර, ඇතැම් අවස්ථාවලදී එසේ සිදුවීමේ ක්‍රියාව "අභිනිබ්බති" යනුවෙන් ව්‍යවහාර කොට ඇත.

බුදුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රථම ධර්ම දේශනයේදී චතුරාර්‍ය සත්‍ය අතුරෙන් පළමුවැනි සත්‍යය වන දුක්ඛ සත්‍ය විග්‍රහ කිරීමේදී "ජාති" යනුවෙන් හැඳින්වෙන උපත සකලවිධ දුක්ඛ පද්ධතියේ මූලහේතුව බවත්, ජීවිතයේ පරම නිෂ්ඨාව වන නිර්වාණය සාක්ෂාත් කරගතහැක්කේ මෙම අනන්ත වූ උත්පත්ති මරණ සිද්ධිදාමය පූර්ණව ක්ෂය කරගැනීමෙන් බව පෙන්වා දී ඇත. තත්ත්වානුරූපව සලකතහොත්, පුනර්භව සංසිද්ධිය ජනිතවන ආකරයත්, එය අවසාන වශයෙන් ක්ෂය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළයුතු ප්‍රතිපදාවත් විස්තර කොට වදරා ඇත.

ජීවයේ අස්තිත්වය නොහොත් සනතාව හෝ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රපංචය විග්‍රහකොට දක්වන පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය අවිද්‍යාවෙන් ආරම්භවන අතර, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් සංස්කාරයන්ද, සංස්කාර ප්‍රත්‍යයෙන් විඥනයක්, හටගන්නා බව පෙන්වා දී ඇත. ඉන් අනතුරුව විඤ්ඤණය හේතු කොටගෙන නාමරූප ප්‍රත්‍යය උද්ගතවන බවත්, නාමරූපයන් අනුසාරයෙන් ෂඩායතනය නොහොත් ස්පර්ෂ සත්‍ය ජනිතවන බවත් පෙන්වා දී ඇත.

ධර්ම දේශනයන් මගින් පෙන්වා දී ප්‍රචලිතව පවත්නා පරිදි ෂඩායතන නොහොත් පුද්ගලයා සම්බන්ධ ආයතන සය වන්නේ ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරිරය හා මනස වන අතර, පුද්ගලයෙකු ස්පර්ෂය අත්විඳින්නේ මෙම ආයතන සය අනුසාරයෙන් වන අතර, එම ස්පර්ෂය හේතුකොටගෙන වේදනාවත්, වේදනාව පරව තන්හාවත්, තන්හාව ඔස්සේ උපාදානයත්, උපාදානය හේතුකොටගෙන ජාතිය උද්ගතවන බවත් ප්‍රකාශිතය. පුනර්භවය වූ කලී මෙම සංසාරික උත්පත්තිදාමයේ තවත් එක් උත්පත්තියක් පමණි.

සළායතන නම් වන ඉන්ද්‍රිය ඕකය නිර්මාණය වීමේ ක්‍රියා සන්තතිය පිළිබඳව සවිස්තරාත්මකව පරික්ෂණයක් සිදු කිරීමෙන් පුනර්භව ක්‍රියාවලියෙහි තීරණාත්මක අවස්ථාවක් පිළිබඳව පරිපූර්ණ අවබෝධයක් ලබාගැනීම පහසු වේ. පටිච්ච සමුප්පාද සිද්ධාන්ත සමුදායෙහි විස්තර කෙරෙන පරිදි විඥනයට ප්‍රත්‍යව නාම රූප පද්ධතිය උපදී. නාමරූපයට ප්‍රත්‍යව ස්පර්ෂ ෂට්කය උපදී. එනමුත් බුදුන්වහන්සේ පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය ඉදිරිපත් කොට කෙරෙන විග්‍රහයේදී විඥනයට ප්‍රත්‍යව නාමරූප පද්ධතිය උද්ගතවන අතරම නාමරූප පද්ධතියට ප්‍රත්‍යව විඥනය උද්ගතවන බව පෙන්වා දෙමින් මෙම ධර්මද්වයම ජීවියෙකුගේ ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේදී අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් පරායත්ත වන බව දේශනා කොට ඇත. (පට්ඨාන ධර්මය අනුව මෙය අඤ්ඤමඤ්ඤ පච්චය වේ) පුද්ගලයෙකුගේ ප්‍රතිසන්ධිය සිදුවන අවස්ථාවේදී නාමරූප සාධකය සමග විඤ්ඤණයත් අනිවාර්යයනේම මාතෘගර්භගත නොවුනහොත් සාර්ථක ප්‍රතිසන්ධියක් සිදුනොවන බව

සිල්වත් ජීවිත ගතකරමින් සම්‍යක් දෘෂ්ටිය අප්‍රහීනව පවත්වාගනිමින් මරණ මොහොතේදී සම්මා දිට්ඨිය අප්‍රහීනව පවත්වාගත් පුද්ගලයින් සුගතිගාමීව දිව්‍ය ලෝකවලත් පාපී ජීවිත ගතකරමින් මරණාසන්න මොහොතේදී අකුසල චේතනාවන් දැරූ පුද්ගලයින් දුගතිගාමීව අපායක ජන්මය ලබන බවත් බුදුන්වහන්සේ මහකම්ම විභංග සූත්‍රයේදී පෙන්වා වදාරා ඇත.

උන්වහන්සේ අවධාරණය කොට ඇත. තවද විඤ්ඤණ ප්‍රපංචය නාමරූප ප්‍රපංචය සමග ඒකාබද්ධව ගර්භය තුළ ස්ථාපනය නොවුන හොත් එබදු අවස්ථාවකදී ජීවමාන ප්‍රතිසන්ධි ක්‍රියාවලියක් උත්පාදනය නොවන බවද උන්වහන්සේ පැහැදිලිකොට වදාරා ඇත.

මෙම සියලු සංසිද්ධීන් අභිභවා උත්කෘෂ්ඨ වශයෙන් එක් භවයකින් තවත් භවයකට සංක්‍රමණය වන එකම ධාතුව විඤ්ඤණය පමණක් බවත්, උන්වහන්සේ අවධාරණය කොට ඇත. මීට උදාහරණ වශයෙන් උන්වහන්සේ සම්පසාදන සූත්‍රයේදී පෙන්වා දී ඇත්තේ විඤ්ඤණය අඛණ්ඩව ගලා බස්නා ශ්‍රෝතසක ස්වරූපයෙන් පරිකල්පනය කරගැනීමෙන් වඩාත් පැහැදිලිව අවබෝධ කොටගත හැකි බවය.

එක් භවයකින් තවත් භවයකට සංක්‍රමණය වන විඤ්ඤණය පූර්වභවයේදී උද්වහනය කළ ලක්ෂණයන්ද දෙවන භවයේදීත් උසුලන බව බුදුන්වහන්සේ වදාරා ඇත. සිල්වත් ජීවිත ගතකරමින් සම්‍යක් දෘෂ්ඨිය අප්‍රහීනව පවත්වා ගනිමින් මරණ මොහොතේදී සම්මා දිට්ඨිය අප්‍රහීනව පවත්වාගත් පුද්ගලයින් සුගතිගාමීව දිව්‍ය ලෝකවලත් පාපී ජීවිත ගතකරමින් මරණාසන්න මොහොතේදී අකුසල චේතනාවන් දැරූ පුද්ගලයින් දුගතිගාමීව අපායක ජන්මය ලබන බවත් බුදුන්වහන්සේ මහකම්ම විභංග සූත්‍රයේදී පෙන්වා වදාරා ඇත.

මේ අනුව සලකත්ම විඤ්ඤණය නිරවශේෂයෙන්ම ක්ෂය කරගැනීම පුනර්භව සිද්ධිදාමය ක්ෂය වීමටත්, අර්හත්භාවය සාක්ෂාත් කරගැනීමටත් පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් වන බව බුදුන්වහන්සේ අවධාරණය කොට ඇති බව පැහැදිලිය. එසේ වුවද මෙම ධර්මතාවයන්ගේ සංකීර්ණත්වය විස්තර කරමින් පෙන්වා දෙන්නේ වේදනා - සංඥ හා විඤ්ඤණ නම් ස්කන්ධයන් අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් ප්‍රතිබද්ධව පවත්නා බවත් කේවල වශයෙන් වෙන් වෙන්ව අවබෝධකොටගත නොහැකි බවත්ය. එබැවින් පුනර්භව ක්‍රියාවලියෙහි ක්ෂයවීම සාක්ෂාත් කරගත හැක්කේ වේදනා - සංඥ සංඛාර විඤ්ඤණ ආදී ස්කන්ධයන් පූර්ණව ක්ෂයකිරීමෙන් බව පැහැදිලි වනු ඇත.

පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මයේ ස්වරූප විස්තරයේදී පෙන්වා දී ඇත්තේ විඤ්ඤාණ උද්ගතවන්නේ සංඛාර ත්‍රිකයක් ඇසුරෙන් බවත් ඒවායින් චිත්ත සංඛාරයන් වන්නේ වේදනා හා සංඥා බවය. ඒ අනුව පරම සුවය වන නිර්වාණය අවබෝධ කොටගත හැක්කේ සංඥා හා වේදනා ස්කන්ධයන් නිරවශේෂයෙන් නිශේධනය කිරීමෙන් පමණක් බව බුදුන්වහන්සේ පෙන්වා වදාරා ඇත. නිර්වාණය "සංඥා වේදයික නිරෝධය" වශයෙන් හඳුන්වාදී ඇත්තේ එම නිසාය. එබඳු අර්ථ සිද්ධියක් සාර්ථක කරගැනීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේදය බුදුන්වහන්සේ විසින් "සකො සුත්‍රයේ" විස්තරකොට පෙන්වා දී එය "සම්පජාන කාරී" තත්ත්වයක් බව අවධාරණය කොට ඇත. "සම්පජාන කාරී" පදයෙන් ගම්‍ය වනුයේ පුද්ගලයෙකු විසින් අඛණ්ඩව තමාගේ චිත්ත සන්තානය තුළ හටගන්නා වේදනාවන්ගේත්, විතර්කයන්ගේත්, සංඥාවන්ගේත්, උත්පාදනය හා ක්ෂයවීම පිළිබඳව සතතින්ම අවබෝධයෙන් පැවතිය යුතු බවය.

එබඳු භාවනාමය ප්‍රතිපදාවක් සම්පූර්ණ කිරීම අඛණ්ඩව ප්‍රගුණ කළහොත් අවසානයේදී නිත්‍ය වශයෙන්ම සංඥා වේදයික නිරෝධය නොහොත් සකල වේදනා පද්ධතියේම පරිපූර්ණ ශූන්‍යත්වයට ප්‍රාප්ත වීමෙන් සකල පුනර්භව පද්ධතියේම නිත්‍ය අවසානය වන නිර්වාණයට ප්‍රාප්ත වීමට මාර්ගය සැලසෙන බව බුදුන්වහන්සේ දේශනා කොට ඇත.

(2019 ඔක්තෝබර් 6 වැනි ඉරුදින සන්ඩේ අයිලන්ඩ් පත්‍රයේ පළවූ ඉංග්‍රීසි ලිපියක සිංහල අනුවාදය)

මග හා නොමග

තව තව මිසෙකැ, ඉවරයි ! යනැ හැඟුම   මත
තැව රුමෙකුදු නැතිවැ එහි-මෙහි දුවනැ   සිත
නව තාලන් නැ මග පෑදුව තිලොව   වෙත
අව බෝධයේ ඉහළමැ තැනැ "සමත   නෙත"

සැප මේ යයි සිතා දුක අඩු තැනැ   ගානේ
විප රමේ යෙදී නෙතු මානන   මානේ
කොප මණ දැයි කියා තීරණයෙක්   නෑනේ
අප හැම පුස්ස බින්දා වැනි අව   සානේ

ඉක් මා සසරැ දුක; නොවිඳිනැ සැපත   කට
දැක් මෙක් පෑව බොරැ නොකළැකි කිසිවෙ   කුට
විත් මැති දහම් මාවතැ යනැ කෙනෙකු   හට
හික් මී මෙක් තැනේ, තුන් දොර එකතු   කොට

සාර සැකි ලකක් කප් තුළැ පුරණ   ලද
පාර මී බෙලෙන් බිඳ හැරූ මරුගෙ   තෙද
පාර පෑ නිසා දුක් පිරි සසර   බිඳ
වීර යාටැ ලැබුණ මිහිකතගෙ   පුද

තුන් වටයෙක් මස්සිනා වූ දෙවි   දත්ත
වැන් නන් හට පෙනුනෙ නැති මුත්; බුදු   ඇත්ත
තුන් ලොවැ කාම, රූපා'රූපය   ගත්ත
සං හිඳියාව ලැබුවා දැකැගෙනැ   ඇත්ත

බුදු හාමුදුරුවන් අටකුරු තෙවදනෙ   කින්
විදු මත් ලොව පෑය මිදෙනා ලෙසටැ   දුකින්
සෑදු ණොත්, එ මග යන්නටැ හදැ පුබුදු   වෙකින්
බොදු වා ! සැබෑ බොදුවා ඔහුයැ තොර   සැකින්

කට-කය-මනස යනැ තුන්විදි   බලවේගේ
යට තටැ අරැන් ඇති බලතල   මිනිසාගේ
වට හා ගතොත්, දැනැ දැකැගෙන   සිතවේගේ
යට කළ හැකියැ මහ බල රැලි   සසරෝගේ

සිත මුල් කැරැගෙනැ යැ ලෝකය   පවතින්නේ
නැත හොත්, මිනියකත් ලෝකයමයැ   වෙන්නේ
සිත දියුණුව මැ තමා ඇත්තමැ ජය   වෙන්නේ
එතැනටැ යන එකයි මාවත බොදු   වන්නේ

පූජ්‍ය කැප්පිටියාගොඩ කල්‍යාණවංස ස්ථවීර
විහාරාධිකාරී
ශ්‍රී සුදර්ශනාරාමය
කැප්පිටියාගොඩ, නාගොඩ.

බුදුදහම සහ සෞඛ්‍යය

දේශමාන්‍ය කේ.එච්.ජේ. විජයදාස
හිටපු ජනාධිපති ලේකම්

බෞද්ධ ධර්මයේ මූලික පරමාර්ථය විමුක්ති මාර්ගය පෙන්වා දීම වුවද, එම විමුක්තිය ලබාගන්නා තුරු සසර සැරිසරන සත්ත්වයාගේ ලෞකික ජීවිතය සාර්ථකව ගත කිරීමට අවශ්‍ය කරුණු රාශියක් බුද්ධ දේශනාවල දක්නට ලැබේ. නිරෝගි බව සෑම මනුෂ්‍යයෙකුටම අත්‍යාවශ්‍ය සම්පතකි. "ආරෝග්‍යා පරමා ලාභා" යනුවෙන් නිරෝගීව සිටීම අති උතුම් ලාභය හෙවත් සම්පත බව බුදු රජාණන්වහන්සේ දේශනා කළ සේක. නිරෝගිමත් ගිහි පැවිදි ශ්‍රාවක පිරිසක් බිහි කිරීමේ අභිලාෂයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද පාරිසරික, කායික සහ මානසික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණ උපදෙස් ත්‍රිපිටකය පුරාම විසිරී පවතින අතර, ඉන් වැඩි කොටසක් විනය පිටකයේ අන්තර්ගතව ඇත. බුදු දහමින් අප ලැබිය යුත්තේ මානසික සුවය සහ නිවන් සුවය පිළිබඳ අවාවද සහ උපදෙස් පමණක් යැයි සිතන්නෝ බොහෝ වෙති. නිරෝගී කයක් නොමැතිව නිරෝගි සිතක් පැවතිය නොහැකි බව බුදු දහම පිළිගනී. එමෙන්ම නිරෝගී කයක් සහ නිරෝගී සිතක් පවත්වා ගැනීමට නිරෝගී පරිසරයක් ද බෙහෙවින් ඉවහල් වන බව ත්‍රිපිටකයෙන් ගම්‍ය වේ.

බුදුදහම මිනිසුන් සෑම අතින්ම සුවපත් කිරීමේ අරමුණින් දේශනා කරන ලද බෙහෙවින් පරාර්ථකාමී ඉගැන්වීමකි. මෙහිදී හැම අතින්ම යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ මෙලොවින් සහ පරලොවින් පමණක් නොව අවසානයේ නිවනින්ද සුවපත් කිරීමයි. අප විසින් ඕනෑම හිමිනමකට වැඳ නමස්කාර කළ විට නිතැනින්ම "සුවපත් වේවා" යන ආශිර්වාදය අපට ලැබේ. එමෙන්ම මෙත් වැඩිමේදී "සබ්බේ සත්තා භවන්තු සුඛිතත්තා" එනම් "සියලු සත්වයෝ සුවපත් වේවායි" අප විසින් ප්‍රාර්ථනා කරනු ලැබේ. අත්ථකිලමතානු යෝගයද, කාමසුඛල්කානුයෝගයද අන්තවාදී හෙයින් ඒ දෙකම අපගේ කායික සුවයටත් මානසික සුවයටත් අහිතකරය.

නිර්වාණය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් අනුගමනය කරන ලද්දේ මැද පිළිවෙතයි. උන්වහන්සේ විසින් පස්වග මහණුන්ට දේශනා කළ ප්‍රථම ධර්ම දේශනාවේ සඳහන් පරිදි අධික ලෙස පසිඳුරන් පිනවීමෙන් සහ ආශාවන්හි ගැලී සිටීමෙන් වැළකීමෙන්ද එයට ප්‍රතිවිරුද්ධ වේදනාකාරී වද හිංසා තමන් විසින් තම ශරීරයට පමුණුවා ගැනීමෙන් වැලකීමෙන්ද මෙම අන්ත දෙකටම යොමු නොවී මැද පිළිවෙත අනුව යමින් නිවන් අවබෝධ කර ගත හැකිය. ශරීරයට ආහාර හිඟකම මෙන්ම අධික ලෙස ආහාර ගැනීම යන දෙකම අහිතකර බව වෛද්‍ය විද්‍යාව විසින් පිළිගෙන ඇත. එමෙන්ම සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවිතයක් ගත කිරීමට පරිසර දූෂණයෙන් තොර යහපත් පරිසරයක් අත්‍යාවශ්‍ය වේ. පාරිසරික ශාරීරික සහ මානසික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය පිළිබඳ මැද පිළිවෙත අඩංගු උපදෙස් සහ නිර්ණායකයන් ත්‍රිපිටකය ආශ්‍රයෙන් හඳුන්වා දීම මෙම ලිපියේ පරමාර්ථයයි.

බුදු දහම සහ පාරිසරික සෞඛ්‍ය

පරිසර දූෂණය නිසා ශාරීරික සහ මානසික සෞඛ්‍යය යන අංශ දෙකම පිරිහීමට හේතු වන බව සැලකූ බුදු දහම පරිසරය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ වටිනාකම විනය ශික්ෂාවන් සහ නොයෙකුත් දේශනාවන් මගින් අවධාරණය කොට ඇත. එමෙන්ම පරිසරයේ පවිත්‍රත්වය පමණක් නොව එහි සුන්දරත්වය බුදු දහමේ අගය කර ඇත. "පතිරූප දේස වාසෝච" ආදී වශයෙන් සුවදායක එමෙන්ම යෝග්‍ය පරිසරයක ජීවත්වීම මංගල කරුණක් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් සේක. එමෙන්ම බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ජීවිතයත් පරිසරයත් අතර පැවතියේ සමීප සම්බන්ධයකි. උන්වහන්සේගේ ජීවිතයට සම්බන්ධ ප්‍රධාන සිදුවීම් තුන වන ඉපදීම, බුදුවීම සහ පිරිනිවීම සිදුවූයේ එළිමහනේ තුරු සේවණේදිය. තවද උන්වහන්සේ භාවනානුයෝගී භික්ෂූන්වහන්සේලාට භාවනාවන්හි යෙදීම සඳහා තුරු වදුළු තෝරා ගැනීමට උපදෙස් දුන් සේක. තමන්ට සෙවණ දුන් වෘක්ෂයක ශාඛාවක් හෝ සිඳීම පවා අකෘතඥ ක්‍රියාවක් බව උන්වහන්සේ දේශනා කොට ඇත.

සෞඛ්‍ය විද්‍යාවේ මෙන්ම ත්‍රිපිටකයේත් නිරෝගී බව රැක ගැනීමට ඉවහල්වන සාධක තුනක් පිළිබඳව සඳහන් වේ. එනම්, රෝග වළක්වා ගැනීම, රෝග විනිශ්චය සහ රෝගවලට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර කිරීමය. මෙහිදී රෝග වළක්වා ගැනීම ඒවා හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර කිරීමට වඩා බෙහෙවින් වැඩදායකය. එමගින් කාලය අපතේ යාමත් රෝගීව දුක්විඳීමත් සිදු නොවන අතර, බෙහෙත්වලටත් උපස්ථානවලටත් මුදල් අයකිරීම අවශ්‍ය නොවනු ඇත. රෝග වළක්වා ගැනීමේදී තමා ජීවත්වන පරිසරයේ පාරිශුද්ධ භාවයත් තමාගේ ඇවතුම් පැවතුම් මෙන්ම ජීවන ස්වභාවයත් සුවිශේෂී ලෙස බලපෑම් ඇති කරයි. පරිසර දූෂණය නිසා ඇතිවන රෝගාබාධ රාශියක් ඇත. වායු දූෂණයෙන් ශ්වසන සහ පෙනහලු ආබාධ ඇතිවන අතර ජල දූෂණයෙන් පාචනය, අතීසාරය, වකුගඩු රෝග ආදිය ඇතිකරයි. පරිසරය පිරිසිදුව තබා නොගැනීමෙන් මැසිමදුරු උවදුරු පැතිර යන අතර ඒ හරහා වැළඳෙන රෝගාබාධ වසංගත තත්ත්වයක් දක්වා වැඩි දියුණු වෙයි. නාගරීකරණය, කාර්මීකකරණය සහ ජනාකීර්ණ වීම හේතුවෙන් නාගරික තදබදය, ශබ්ද දූෂණය, වායු දූෂණය, ජල දූෂණය සහ පස දූෂණය සියලු ප්‍රමිතීන් අභිබවා ඉහළට ගමන් කරමින් පවතී. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවත්ව සිටි අවධියේ පැවතියේ මීට හාත්පසින් වෙනස් මහා පරිමාණ පරිසර දූෂණයෙන් තොර මනස්කාන්ත පරිසරයකි. එදවස පරිසර දූෂණය කියා දෙයක් නොතිබුණද පරිසරය සුරැකීමට දැරූ වෙහෙස පහත දැක්වෙන සංවාදයෙන් සනාථ වෙයි. නිතර පින් වැඩෙන පින්කම් මොනවාදැයි විමසූ ශ්‍රාවකයෙකුට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාළේ

"මල්එල, උයන් පියවි, වන වගා කරන්නෝද ඒ දඬු ආදිය කරවන්නෝද, පැන් පොකුණු සහ ආවාස කරවන්නෝද නිතර පින් ලබන බවයි" (වන රෝපන සූත්‍රය)

පාරිසරික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය අරමුණු කරගෙන ප්‍රකාශිත අවවාද හා අනුශාසනා රාශියක් ත්‍රිපිටකයේ අඩංගුව ඇත. ගම්වල සහ නගරවල කුණු දිය සහ කුණු මඩ එකතුවන ස්ථාන අපිරිසිදු වාතයෙන් යුක්ත බැවින් එම ස්ථාන වාසයට නුසුදුසු බව සඳහන් වේ. තවද හුස්ම ගැනීම සහ හුස්ම හෙළීම මුල්කොටගත් භාවනා ක්‍රමයක් වන ආනාපාන සති භාවනාවට සුදුසු ස්ථාන ලෙස, ආරණ්‍යය, රුක්මුල සහ හිස් කාමරය වැනි පිරිසිදු වාතාශ්‍රය ඇති තැන් නම් කර ඇත. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයේ විහාරයන්හි ජනෙල් නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිවිපාක වශයෙන් ඇස් පෙනීම අඩුවීමත්, දුර්සන්දය ඇතිවීමත් නිසා ඒ බව බුදුරජාණන්වහන්සේට දැන්වූ විට උන්වහන්සේ දේශනා කළේ "මහණෙනි, වේදිකා සහිත කවුළු, දැල් සහිත කවුළු, ගරාදි කවුළු යන තුන් ආකාරයක කවුළු අනුමත කරමි" යනුවෙනි.

නිල් තණ ආදියෙහි සහ ජලයෙහි, මල මූත්‍ර පහ කිරීමෙන්ද, කෙල ගැසීමෙන්ද වැළකිය යුතු බවද එසේ කළහොත් දුකකට, ආපත්තියකට පැමිණෙන බවද විනය පිටකයේ සඳහන් වේ. මෙය පාරිසරික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණයේ මූලධර්මයකි. මෙකී සෞඛ්‍යාරක්ෂණ ක්‍රම භාවිතයෙන් විෂබීජ ඇතිවීම මෙන්ම පැතිරීම වළක්වා ගත හැකිය. එමෙන්ම ක්ෂයරෝගය, අක්මාව ඉදිමීම සහ පාචනය වැනි බෝවෙන රෝග පාලනය කර ගැනීමටද පුළුවන. භික්ෂූන් විසින් සේනාසන පරිහරණය කිරීමේ සහ නිතිපතා පිරිසිදු කිරීමේ ක්‍රමවේද විනය පිටකයේ විස්තරාත්මකව සඳහන් කර ඇත. එම ක්‍රමවේද භාවිතයෙන් නොයෙකුත් විෂබීජ සහ ඒ මගින් ඇතිවෙන රෝගාබාධ වළක්වා ගැනීමට සලස්වන ලදී. තවද, විහාරය සහ ඒ අවට පරිසරය පවිත්‍රව තබාගැනීම සහ ක්‍රමානුකූලව සකස්කර ගැනීම සඳහා වූ උපදෙස් ද, විහාර අවට භූ දර්ශනය සැකසීම මෙන්ම ස්වභාව සෞන්දර්යය ආරක්ෂාකර ගැනීමේ උපදෙස්ද විනය පිටකයේ විස්තරාත්මකව සඳහන් වේ. මේ අනුව පෙනී යන්නේ පාරිසරික සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ඉවහල්වන භූමිය, වාතය, ජලය, වෘක්ෂලතා ආදී සෑම අංශයක්ම පවිත්‍රව සහ තිරසාර ලෙස පවත්වා ගැනීමේ ක්‍රම සහ විධි බුදුදහම තුළ අංග සම්පූර්ණව දැකිය හැකි බවය.

සෞඛ්‍ය විද්‍යාවේ මෙන්ම ත්‍රිපිටකයේත් නිරෝගී බව රැක ගැනීමට ඉවහල්වල සාධක තුනක් පිළිබඳව සඳහන් වේ. එනම්, රෝග වළක්වා ගැනීම, රෝග විනිශ්චය සහ රෝගවලට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර කිරීමය. මෙහිදී රෝග වළක්වා ගැනීම ඒවා හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර කිරීමට වඩා බෙහෙවින් වැඩදායකය. එමගින් කාලය අපතේ යාමත් රෝගීව දුක්විදීමත් සිදු නොවන අතර, බෙහෙත්වලටත් උපස්ථානවලටත් මුදල් අයකිරීම අවශ්‍ය නොවනු ඇත.

බුදු දහම සහ ශාරීරික සෞඛ්‍ය

වෛද්‍ය විද්‍යාව අනුව යම් රෝගයකට ප්‍රතිකාර කිරීමට පෙර රෝග විනිශ්චය කළ යුතු අතර, ඒ සඳහා රෝග ලක්ෂණ මෙන්ම රසායනික සහ විද්යුත් පරීක්ෂණ උපයෝගි කරගනු ලැබේ. නූතන වෛද්‍ය විද්‍යාව රෝග විනිශ්චයට වඩා වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන්නේ රෝග නිධානය සොයා ගැනීමටය. රෝග විනිශ්චය යනු රෝග හඳුනා ගැනීමය. ගිරිමානන්ද සූත්‍රයේ මිනිස් සිරුර ආශ්‍රිතව බහුලව වැළඳෙන රෝග 34 ක් පිළිබඳව සඳහන් වේ. එයට අමතරව එකී රෝග ඇතිවීමට හේතු කාරක හෙවත් රෝග නිධාන අටක් නම්කර ඇත. පිත, සෙම, වාතය, තුන්දෙස් කිපීම, සෘතු විපරියාස, විෂම හැසිරීම, කර්ම විපාක සහ වධ බන්ධන එකී රෝග ඇතිවීමට හේතු කාරක වන්නේය. තවද සතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙහි හඳුන්වා දී ඇති පරිදි මනුෂ්‍ය ශරීරය "දෙතිස් කුණුප කොට්ඨාශ" හෙවත් ශාරීරික කොටස් 32 කින් යුක්තය. රෝග හටගත් විට ඒවාට ප්‍රතිකාර කිරීමට වඩා හැකිතාක් දුරට ඒවා වළක්වා ගැනීම වැදගත්ය. රෝගාබාධ ඇති කරන විවිධ හේතු සාධක හඳුනාගෙන ඒවා වළක්වා ගැනීමට කටයුතු කිරීම මෙන්ම ශරීර සුවය සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමානුකූල දිවි පැවැත්ම පිළිබඳව අවවාද සහ උපදෙස් නොයෙකුත් සූත්‍ර දේශනාවන්හි අන්තර්ගතව ඇත.

නූතන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මෙන් බුදු දහමෙහි ද කායික පවිත්‍රතාවයට සහ දන්ත සෞඛ්‍යයට සුවිශේෂී තැනක් හිමි වේ. කායික පවිත්‍රතාවයට දිනපතා නෑම නිර්දේශ කර ඇති අතර එමගින් මනාව සම පවිත්‍රවී සිරුරෙන් ඉවත්විය යුතු මළ කොටස් බැහැර වේ. දත් මැදීම සඳහා තම ගෙවත්තෙන් සැපයෙන දැහැටිවේ ඇතුළත් ගුණාංග පහක් පාලි චුල්ලවග්ගයෙහි සඳහන් වේ. ඒවා නම්, ඇස් පෙනීම වර්ධනය වීම. රස නහර පිරිසිදු කිරීම, ආහාර ප්‍රිය වීම, මුඛයෙහි දුගඳ නැති කිරීම සහ පිත සහ සෙම ආහාර සමග මිශ්‍ර නොවීමයි. බුදු දහමේ එන සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ ක්‍රම බොහොමයක් වර්තමානයේ වුවද භික්ෂූන් විසින් අනුගමනය කරනු දැකීම ගිහියන්ට ආදර්ශයකි. නිය දිගට වැවීමෙන් විෂබීජ ආහාර සමග ශරීර ගතවන බවද, භික්ෂූන්ගේ සිවුරු පවිත්‍රව තබාගැනීම සඳහා වූ විස්තරාත්මක උපදෙස්ද, වාසය කරන ආරාමය සහ එහි ඇති ගෘහ භාණ්ඩ ඇඳ ඇතිරිලි ආදිය පවිත්‍රව තබාගන්නා ආකාරයද විනය පිටකයේ නොයෙක් තැන්වල අවධාරණය කර ඇත. තවද, එම සූත්‍රවල සඳහන් ඉතා වැදගත් සෞඛ්‍ය ආරක්ෂක උපදේශයක් වන්නේ "මහණෙනි, එකම භාජනයෙහි නොවැළඳිය යුතු.

එකම තැටියෙහි නොබිය යුතුය. එකම ඇඳෙහි නිදාගැනීම නොකළ යුතුය" යන මාහැඟි අවවාදයයි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව විෂබීජ ශරීර ගතවීමෙන් පැතිරෙන රෝගාබාධ සඳහා රෝහල් ගතවන භික්ෂු ප්‍රතිශතය ඉතා අඩු මට්ටමක පවතී.

නවීන විද්‍යාව විසින් සනාථ කර ඇති අන්දමට හිරු රැසින් විනාශ නොවන රෝග බීජයක් නැති තරම්ය. දානය වැළඳීමෙන් පසුව පාත්‍රය සෝදා පවිත්‍ර කර හිරු රැසින් රත් කළ යුතු බවද දිනපතා පාවිච්චි කරන කොට්ට පැදුරු ඇඳ ඇතිරිලි ආදිය අව්වේ වියලා ගත යුතු බවද විනය උපදේශයන්හි දක්වා ඇත. සැමවිටම ජලය පෙරහන්කඩයකින් පෙරා භාවිතා කළ යුතු බවද, භික්ෂූන්ට නියම කර ඇත. සමබර ආහාර වේලක වැදගත් කමද විනය පිටකයේ සඳහන් වේ. තවද, පමණ ඉක්මවා ආහාර ගැනීමේ ආදීනවද විනය පිටකයේ පැහැදිලිකර ඇත. පුද්ගලයෙකුට දිගු කලක් ජීවත්වීමට හේතු කාරකවන පැවතුම් පහක් බුදු දහමේ සඳහන් වේ. නුසුදුසු භෝජන නොගැනීම, ආහාර දිරවීමට පෙර නැවත ආහාර ගැනීමෙන් වැලකීම, සුදුසු භෝජන වුවද ප්‍රමාණවත්ව ගැනීම. නොකල්හි ඒ මේ තැන හැසිරීමෙන් වැළකීම සහ බ්‍රහ්මචාරීවීම යන පැවතුම් පහ අනුගමනය කිරීමෙන් දීර්ඝායුෂ බුක්තිවිඳිය හැකිය. නිරෝගී බව ආරක්ෂා කර ගැනීමට ව්‍යායාම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. ක්‍රීඩාව ඒ සඳහා හොඳම මාර්ගයයි. නමුත් ක්‍රීඩාව භික්ෂූත්වයට නුසුදුසු හෙයින් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ඒ සඳහා විකල්ප වශයෙන් ඇමදීම, සක්මන්කිරීම, පිඩුසිඟා වැඩීම සහ පා ගමන්වල නිරතවීම සුදුසු බව පෙන්වා දී ඇත. සක්මනින් ලැබෙන අනුසස් පහක් පිළිබඳව ත්‍රිපිටකයේ සඳහන් වේ. ඒවානම් ගමන් පහසුව, වීර්යය, ආබාධ අඩුවීම, ආහාර පාන මනාව දිරවීම සහ සිතේ එකග බව තහවුරු වීමයි.

බුදුරජාණන්වහන්සේ වැඩසිටි කාලයේදී බොහෝ සෙයින් එළිමහනේ ගමන් කළ භික්ෂූන්වහන්සේලාට අනතුරු පැමිණියේ සිව්පාවුන්ගෙන් සහ විසකුරු සර්පයන්ගෙන්ය. රාත්‍රි කාලයේ තම සෙනසුන්වලට යන භික්ෂූන්ට කටු, ගල් මුල් සහ විසකුරු සර්පයන්ගෙන් ප්‍රවේශම් වීම සඳහා පාවහන් පැළඳීමත් සැරයටිය සහ ගිනිහුලක් දැරීමත් නියම කර ඇත. රෝග සුවය සඳහා බෙහෙත් මෙන්ම උපස්ථානය ද අවශ්‍යය. ගිලනුන්ට කරන උපස්ථානය තමන්වහන්සේට කරන උපස්ථානයක් ලෙස බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් වේ. තවද, ගිලනුන්ට දම් දෙසීමෙන් ඔවුන්ට මානසික සුවයක් අත්වන බව ත්‍රිපිටකයේ දැක්වේ. සංවිධානයෙහි දක්ෂ එමෙන්ම රෝගියාට පථ්‍යදේ පමණක් දෙන, හුදෙක් මෛත්‍රී සිතින්ම උපස්ථාන කරන, රෝගියාගේ මළ මුත්‍ර බැහැර කිරීම පිළිකුල් නොකරන සහ රෝගියා දැහැමි කතාවෙන් සතුටු කරන පුද්ගලයා ගිලන් උපස්ථානයට සුදුසු අයෙක් බව බුද්ධ දේශනාවේ අන්තර්ගතවී ඇත. තවද, දැඩි විනය නීති පවා ලිහිල් කරමින් ගිලනුන්ට සහනය සැලැස්වූ බව වාර්තා ගතය. මේ අනුව ගිලන්වූ ශිෂ්‍ය භික්ෂුවකට ආචාර්ය උපාධ්‍යායන් විසින් වුවද ඇප උපස්ථාන කිරීම විනයානුකූල වන්නේය. තවද, ගිලන්වූ භික්ෂුවක් විසින් පාවහන් දැරීමද වාහනවල ගමන් බිමන් යෑමද අකැප නොවන්නේය.

බුදු දහම සහ මානසික සෞඛ්‍යය

බුදු දහම අනුව හොඳ මානසික සෞඛ්‍යයෙන් ජීවත්වීමට නම් සැමවිටම පසන් සිතින් සුසිරිත් කළ යුතුය. යහවදන් කිව යුතුය. ඒ බව ධම්මපදයේ දෙවන ගාථාවේ මෙසේ කියැවේ.

"මනො පුබ්බංගමා ධම්මා : මනෝ සෙට්ඨා මනොමයා

මනසාචේ පසන්නෙන : භාසතිවා කරෝතිවා

තතොනං සුඛමන්වේති : ඡායාව අනපායිනි"

එනම්, "විඳීම, හැඳිනීම, රැස්කිරීම ආදී චෛතසික ධර්මයෝ සිත පෙරටුකොට ඇත්තාහ. සිත උතුම්කොට ඇත්තාහ. ඒවා සිතින්ම උපදී. යමෙක් පසන් වූ සිතින් සුචරිත් කියයි හෝ කරයි නම් හෝ සිතයි නම්, ඒ හේතුවෙන් තමන් අතනොහැර පසුපස එන තම සෙවනැල්ල මෙන් සැප ලුහුබැඳ එයි"

මානසික සමතුලිතතාවය සහ මානසික ඒකාග්‍රතාවය බිඳවැටීම මානසික රෝගවලට මෙන්ම ඇතැම් කායික රෝගවලටද බොහෝ සෙයින් බලපාන බව නූතන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ මතයයි. දරුවන්ට කරන අධික බිය ගැන්වීම් නිසා ඔවුන් ඇදුම වැනි රෝගවලටත් නිතර උණ සෙම්ප්‍රතිශ්‍යාව ආදිය වැළඳීමටත් ගොදුරුවන බව වෛද්‍ය මතයයි. හිසරදය, මලබද්ධය, හෘද රෝග, අධික රුධිර පීඩනය ආදියටද මානසික පීඩනය බලපෑම් ඇතිකරන බව වෛද්‍ය විද්‍යාවේ නිගමනයකි. කරදර නොමැතිකම හෙවත් චිත්ත ප්‍රීතිය, ශාරීරික සහ මානසික රෝග සුවවීමට හේතුවන බව වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිගෙන ඇත. ශරීරය සාමාන්‍යයෙන් නිරෝගීමත්ය. කිසියම් තුවාලයක් සිදුවූ විට එය සුවකර ගැනීමේ ශක්තිය ශරීරය තුළම පවතී. එහෙත් පිටතින් පැමිණ ශරීරයට ඇතුල්වන විෂබීජ නිසා බොහෝ රෝගාබාධ ඇති වේ. බුදුදහම අනුව ප්‍රකෘති මනසද පිරිසිදු එකකි. එහෙත් පිටතින් පැමිණෙන කෙලෙස්වලින් මනස කිලිටි වේ. එය පිරිසිදුව පවතින තෙක් නිරෝගී වේ. මිනිසාට ඇතිවන මානසික රෝග නැතිකර ගෙන මානසික සෞඛ්‍යය ඇතිකරගැනීමේ මේ ක්‍රමය බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වාදී ඇති බැවින් උන්වහන්සේ වෛද්‍ය, ශෛල්‍ය වෛද්‍ය, ආදී නාමයන්ගෙන්ද හඳුන්වා දී ඇත.

මනුෂ්‍ය සම්භවයේ සිටම මිනිසා මානසික රෝගාබාධයන්ට මුහුණ දුන් අතර, භෞතික වශයෙන් මිනිසා දියුණුව කරා පා තබත්ම මානසික රෝගයන්ට ගොදුරුවීම වැඩිවී ඇත. නවීන විද්‍යාවේ ප්‍රගතියත් සමග කායික රෝගාබාධ සංසිඳුවා ගැනීමේ නොයෙක් ශිල්පීය ක්‍රම සොයාගන්නා ලදි. ඒ නිසා කායික වශයෙන් සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණයක් ඇති කරගෙන වැඩිපුර ආයුෂ ප්‍රමාණයක් බුක්ති විඳීමට මිනිස් වර්ගයා සමත්වී ඇත. එනමුත් මානසික සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය සඳහා එබඳු ක්‍රමෝපායන් සකස්කර ගැනීමට මෙතෙක් මිනිසා අපොහොසත් වී ඇත. හොඳ මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුතුව ජීවත්වන අය ඉතාම දුර්ලභ බව ත්‍රිපිටකයේ සඳහන්ව ඇත. ඒ මෙසේය. "මහණෙනි, කායික රෝග වලින් තොරව නිරෝගීමත්ව වර්ෂ යක් ජීවත්වූයේ යයි පිළිගන්නාවූ සත්ත්වයන් දක්නට ලැබෙති.

දෙවර්ෂයක්, වර්ෂ සියයක් හෝ ඊට වැඩි කාලයක් හෝ කායික නිරෝගි බව පිළිගන්නාවූ සත්ත්වයෝ දක්නට ලැබෙති. මහණෙනි, ආශ්‍රවයන් පහ කළ කෙනෙකු හැර මොහොතක් හෝ මානසික රෝගයකින් නිරෝගි බව පිළිගන්නාවූ සත්ත්වයෝ වෙත්නම් ඒ සත්ත්වයෝ ලෝකයේ දුර්ලභය.

ජීවිතය ප්‍රීතිමත්ව ගත කිරීමට කායික මෙන්ම මානසික සෞඛ්‍යය ද තිබිය යුතුය. සංවර්ධිත බටහිර රටවල මානසික සෞඛ්‍යය වේගයෙන් පරිහාණියට පත්වන බව නොරහසකි. මානසික සුවය සොයමින් අපරදිග සිට පෙරදිගට පැමිණෙන අයගේ සංඛ්‍යාව දිනෙන් දින වැඩිවෙමින් පවතී. භෞතික සැප සම්පත් අතින් ඉතාම දියුණුවට පත්ව ඇති රටවල මානසික රෝගීන්ගේ සංඛ්‍යාව දිනෙන් දින වැඩිවෙමින් පවතී. සංවර්ධිත රටවල පවත්නා අධික තරගකාරිත්වය, දැඩි තන්හාව සහ අස්වාභාවික ජීවන රටාව මෙම ප්‍රවණතාවයට හේතු වශයෙන් දක්වා ඇත. අසහනයෙන් මිදී මානසික සුවය විඳීමට භාවනාව උපයෝගී කරගත හැකිය. නවීන වෛද්‍ය විද්‍යාව ද එම මතය පිළිගෙන ඇත. ආනාපානසති භාවනාව මගින් රුධිර පීඩනය හා හෘද ස්පන්දනය පාලනය කර ගත හැකි බව ස්ථිරවම සොයාගෙන ඇත. ග්‍රහ ලෝක තරණයේ යෙදෙන ගගනගාමීන්ට පවා සිත එකග කරගෙන මානසික වික්ෂිප්ත භාවයෙන් තොරව තම රාජකාරියේ නිරතවීමට භාවනාව උපයෝගි කරගත හැකි බව අත්හදාබැලීම් වලින් ඔප්පු වී ඇත. මිනිසා ඇතුළතින් මෙන්ම පිටතින්ද අවුල් ජාලයක පැටලී සිටින බවත් එම අවුල ලිහන්නේ කවරෙක්දැයි විමසූ ශ්‍රාවකයෙකුට එම අවුල ලිහන්නේ සීලයෙහි පිහිටා සිත හා නුවණ වැඩූ භික්ෂුව බව බුදුරජාණන්වහන්සේ වදාළහ. මිනිසාගේ මනස අවුල් කරන, රෝගී බවට පත්කරන මෙම විෂම තත්ත්වයන් "අකුසල චෛතසික නීවරණ" යනුවෙන් සැලකෙන අතර, දැඩි කාමාශාව, තරහ, අලස බව, නොසන්සුන් බව, සැකය, ලෝභය, මානය සහ ඊර්ෂ්‍යාව ඉන් ප්‍රධාන වේ. මෙයින් පෙනී යන්නේ මනා චිත්ත සංවර්ධනයක් ඇති කරගෙන භාවනා මගින් සිතේ ඇති පාප චේතනා ඉවත්කර ගැනීමෙන් අවුල් සියල්ල ලිහා දැමිය හැකි බවය.

මානසික සුවය, කායික සුවයට හිතකර බලපෑම් ඇති කරන අතර, මානසික පීඩනය කායික දුබල බවට අහිතකර බලපෑම් ඇති කරන බව බුදු දහමේ පැහැදිලිව විස්තර කර ඇත. මානසික රෝගවලට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී "ආත්මාවබෝධය" ප්‍රතිකාර ක්‍රමයේ පදනම බව බටහිර මනෝ ව්‍යවච්ඡේද විද්‍යාඥයෝ පිළිගෙන ඇත. තම දරුවා කෙරෙහි හටගත් දැඩි ප්‍රේමය නිසා පියවි ලෝකය අමතක වූ කිසාගෝතමිය මළ දරුවා කර තබාගෙන වෙදුන් සොයා ගොස් අසරණව අවසානයේ බුදුරජාණන්වහන්සේ ඉදිරියට ගියාය. උන්වහන්සේ සිහි විකල්ව සිටි ඇයට දම් දෙසුවේ නැත. දරුවාට ප්‍රතිකාර කිරීමට කිසිවෙකු නොමළ ගෙයකින් අබ මිටක් රැගෙන එන ලෙස ඇයට නියම කළ සේක. ගෙයින් ගෙට ගියද නොමළ ගෙයක් සොයාගැනීමට ඇයට නොහැකි විය. එමගින් මරණය කාටත් උරුම බව අවබෝධ කරගැනීමට ඇයට හැකි විය. එම අවබෝධයෙන් සිටි ඇයට බුදුරජාණන්වහන්සේ දම් දෙසූ සේක. මානසික රෝගීන් සුවපත් කිරීමේ නියැළී සිටින වෛද්‍යවරුන්ට මෙය මාහැඟි ආදර්ශයකි.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රවෘත්ති

වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම 2019 නොවැම්බර් මස 02 වෙනි දින සංගමයේ බොරැල්ල ප්‍රධාන ශාලාවේදී පැවැත්වුණි. අභාවප්‍රාප්ත සංගම් සාමාජිකයින් සියලු දෙනා සිහිපත් කරමින් විනාඩි 2ක නිශ්ශබ්දතාවයක් පළ කළ අතර, පොල්තෙල් පහන දැල්වීමෙන් අනතුරුව රැස්වීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී.

පසුගිය වසරේ සභාපතිව සිටි දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මහතා, හදිසියේ ඇතිවූ අසනීප තත්වයක් හේතුවෙන් සභාපති ධුරයෙන් ඉවත් වූ අතර, මෙහිදී 2019-2020 වසර සඳහා පහත නම් සඳහන් නිලධාරී මණ්ඩලය නිතරගයෙන් පත්වන ලදී.

ගරු සභාපති

මද්දුමගේ ආරියරත්න මහතා

ගරු උප සභාපතිවරුන්

කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතා
නලින් ජේ. අබේසේකර මහතා
අනුර සේරසිංහ මහතා
දයා වීරසේකර මහතා
සුනිල් එස්. සිරිසේන මහතා

ගරු ප්‍රධාන ලේකම්

මහේන්ද්‍ර ජයසේකර මහතා

ගරු භාණ්ඩාගාරික

ප්‍රසන්න අබේකෝන් මහතා

කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩලය සඳහා පත්වූ සාමාජිකයින් 8 දෙනා

ලක්ෂාන් ගුණතිලක මහතා
එම්. එස්. ආර්. ආරියරත්න මහතා
මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග මහතා
මේජර් ජෙනරාල් ඒ.එම්.යූ. සෙනෙවිරත්න මහතා
ඩී. කේ. රාජපක්ෂ මහතා
ආචාර්ය තුසිත තෙන්නකෝන් මහතා
ජේ.ඒ. වසභ ජයසේකර මහතා
සුජීව රාජපක්ෂ මහතා

වාර්ෂික වාර්තාව හා ගිණුම් වාර්තාව සම්මත වූ අතර, බී.ආර්. ද සිල්වා සමාගම ඉදිරි වර්ෂයේ විගණකවරුන් වශයෙන් පත් කර ගන්නා ලදී.

දිවංගත නිර්මාතෘවරුන් සිහිපත් කිරීමේ පිංකම

සංගමයේ උන්නතිය සඳහා ඉමහත් සේවයක් කර මියගිය නිර්මාතෘවරුන්, සභාපතිවරුන්, පාලන මණ්ඩල සාමාජිකවරුන් හා කාර්ය මණ්ඩලයේ අය සිහිපත් කිරීමේ දානමය පිංකමක් මෙවර ද 2020 ජනවාරි මස 05 වෙනි දින සංගමයේ ප්‍රධාන ශාලාවේදී පවත්වන ලදී.

සංගමයේ සභාපති ලෙස කටයුතු කළ ගරු හිටපු සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මැතිතුමාගේ ජායාරූපයක් නිරාවරණය කිරීම, වර්තමාන සංගමයේ සභාපති මද්දුමගේ ආරියරත්න මැතිතුමා සිදු කළ අතර, පාලක සහ පාලන මණ්ඩලයේ සාමාජික මහත්වරුන් සහ සංගමයේ සේවක මණ්ඩලය ඒ සඳහා සහභාගි වූහ.

කොළඹ 02, ගංගාරාමය, බොරැල්ල තිලකරත්නාරාමය සහ සංගමයේ ආගමික වැඩසටහන්වලට වැඩම කරනු ලබන භික්ෂු වහන්සේලා 26 නමක් විශේෂයෙහි මෙම සාංඝික දානමය පිංකම පවත්වන ලදී.

කොළඹ 02, ගංගාරාම විහාරස්ථානයේ ස්වාමීන් වහන්සේලා, රාජගිරිය, ඔබේසේකරපුර, පට්ඨාන විහාරස්ථානාධිපති විචිත්‍රභානක කම්මට්ඨානාචාර්ය පූජ්‍යපාද මෛද්‍රේපිටියේ චන්ද්‍රවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ බොරැල්ල තිලකරත්නාරාමස්ථ සිරිසුමන පිරිවෙනේ පරිවේණාධිපති, අතුරුගිරිය, පෝරේ මිගදාය බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානාධිපති, පූජ්‍යපාද මොරවක ශාන්ත ස්වාමීන් වහන්සේගේ ප්‍රධාන අනුශාසකත්වයෙන් ආගමික කටයුතු සිදු වූ අතර එහිදී ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේලා විසින් සංගමයේ උන්නතිය වෙනුවෙන් ඉමහත් සේවයක් කර මියගිය සියලුම දෙනාට පැන් වඩා පිං අනුමෝදන් කරන ලදහ.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම් සම්මේලනය

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට අනුබද්ධ දිවයිනේ පිහිටි තරුණ බෞද්ධ සංගම්වල වාර්ෂික මහා සම්මේලනය 2019 දෙසැම්බර් මස 14 වෙනි දින කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ බොරැල්ල ප්‍රධාන ශාලාවේ දී පැවැත්වුණි. මේ සඳහා තරුණ බෞද්ධ සංගම් පනස් තුනකින් නිලධාරීහු අනුහත් දෙනෙක්ද සංගමයේ නිලධාරීහු හා සේවක මණ්ඩලයද සහභාගි වූහ.

මෙදින සම්මේලනය "1919 - 2019, සියවසක අභිමානය" යන තේමාව ඔස්සේ පවත්වන ලදී.

අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම් සම්මේලනය භාර ලේකම් හා සංගමයේ උපසභාපති, කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතාගේ සංවිධානයෙන් යුතුව ඇරඹුනු මෙම සම්මේලනයේ පිළිගැනීමේ කථාව සංගමයේ සභාපති, මද්දුමගේ ආරියරත්න මහතා විසින් පැවැත් වූ අතර, සංගමයේ උප සභාපතිවරු මෙන්ම සංගමයේ පාලක මණ්ඩල සාමාජිකයන් සහ පාලන මණ්ඩල සාමාජිකයන් මෙම අවස්ථාවට සහභාගි විය.

මෙදින වැඩසටහනේ විශේෂ දේශනය පවත්වනු ලැබුවේ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ උපකුලපති මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග මහතා විසින් ය. මෙහිදී එතුමා කථා කරමින් මහා වංශයේ සඳහන් පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ අතීතයේදී මහා විහාර හා ජේතවනාරාම සම්ප්‍රදායන් ආශ්‍රීතව ප්‍රසිද්ධ අධ්‍යාපන ආයතන පැවති බවත්, කාලිංග මාඝ රජ කාලයේදී ඒ ආයතන සියල්ල ගිනි තබා විනාශ වූ බවත්, සිංහල බෞද්ධයන්ගේ අධ්‍යාපනය රට තුළ ස්ථාපිතව පැවති බවත්, විදේශීකයන්ගේ පැමිණීමත් සමග එය නැවතත් ක්‍රමයෙන් පිරිහුණු බවත් සඳහන් කරමින් අද කාලයට උචිත වටිනා දේශනයක් පැවැත්වූ අතර එම දේශනය පැමිණ සිටි සියලු දෙනාගේ ප්‍රශංසාවට ලක්විය.

පසුගිය වසරේද ඉටුකළ පරිද්දෙන් මෙම සම්මේලනයේදී ද අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම් විසින් නම් කර එවනු ලැබූ ආර්ථික අපහසුකම් ඇති පවුලක දරුවෙකුගේ අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් එක් වර්ෂයක් සඳහා රු. 25,000/- බැගින් මූල්‍යාධාර පිරිනමනු ලැබූ අතර, ඉල්ලුම් කරනු ලැබූ සංගම්වලට අප සංගමය විසින් එම මුදල් පරිත්‍යාග කෙරිණි. මෙම සංගමයේ ගරු සභාපති මද්දුමගේ ආරියරත්න මහතා අතින් පිරිනමන ලදී.

සංගම් කාර්ය මණ්ලයේ වාර්ෂික චාරිකාව

සංගමයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල අයවලුන්ට සුභ සාධක චාරිකාවක් යෑම සඳහා මෙවරද කෘත්‍යාධිකාරී මණ්ඩලය විසින් සියලු පහසුකම් සලසා දෙනු ලැබීය. 2019 දෙසැම්බර් මස 27, 28, සහ 29 යන දිනයන්හි සංචාරයේ යෙදුනු අතර, මෙවර සීගිරිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල සංචාරය කිරීමට හැකි විය. මෙහිදී, සීගිරිය, රිටිගල සහ නුවර දළදා මාළිගාව වැඳ පුදා ගැනීමට ද අවස්ථාව උදා වුණි.

"ද බුඩිස්ට්"
The Buddhist
Founded 1888
Editor in chief - Mr. Sunil S. Sirisena
Editor - Mr. Piyadasa Wattegama
Asst: Editor - Mr. Kusumabandu Samarawickrama

Vol. CXXXIX | BE2563 | No. 04 | February | CE 2020

Editorial

The Uncrowned Monarch of Sri Lanka

It is perhaps a sad fate to have the occasion to commemorate the life and services of a National Hero who though qualified to be elevated to the level of even a Monarch was denied this unique distinction. It happens to be so from the fact that, it would be clear to any person who scrutinies the history of the country with perceptive vision that, if his mature intellect and intuitive grasp of the reality, the religious, cultural, educational and political landscape of the period was correctly understood and was given the opportunity to utilize it for national upliftment, the present state of the country would have been different and the political and social climate would have generated a national leadership with the capacity to produce a change. We make this observation as a prelude to commemorating the 152nd Birth Anniversary of Sri Baron Jayatilaka, the Uncrowned Monarch.

Starting his early education under the tutelage of Ven. Dharmalankara, Principal of Vidylankara Pirivena, he later entered Baptist Mission School of Waragoda for his primary education in English medium. Later for his education at Senior Level he entered Wesley College, Colombo, where he excelled as a brilliant student carrying all the prizes for which he could compete. He acquired a masterly proficiency in both oriental languages such as Sinhala, Pali and Sanskrit as well as Western languages such as English and Latin which served him in later life as a potent instrument in his literary researches.

Youth Jayatilaka who had by this time, in 1890, secured passes in Cambridge Junior and Senior Level Examinations selected Latin and English as Degree Subjects and registered himself on an undergraduate of the University of Calcutta.

While the whole island was, by this time, being engulfed in a wave of religious controversies, an overwhelming campaign pradaiming Buddhism as a heresy was in action, being launched by Christian missionaries with the blessings of the English Government authorities. While a campaign for the proselytisation of the local population had been initiated through the medium of Missionary Education, dissemination of the news of the famous Panadura Religious Controversy had the effect of attracting to Sri Lanka Colonel Steel Olcott and Madame Blavatsky whose arrival induced Young Jayatilaka to align himself with their movement dedicating his life to the upliftment of Buddhism in Sri Lanka. As a result of this association he received appointment as the Principal of Dharmaraja College of Kandy which happened to be one of the earliest Buddhist Schools to be established by the Buddhist Theosophical Society founded by Colonel Olcott. In recognition of the exceptional efficiency displayed by him in this capacity he was, shortly afterwards appointed as The Principal of Ananda College, Colombo. Jayatilaka demonstrated through his performance that newly established Buddhist Schools were capable of producing to the Buddhist public a system of education qualitatively equal to or even better than that provided by the Christian Missionary authorities.

In 1905, he was appointed as the General Manager of Buddhist Schools, and he executed with remarkable efficiency, the formidable tasks of maintaining the schools already established and of establishing new schools in regions that needed them.

Unlike today, during a period when the establishment of Buddhist Associations was a formidable challenge, he founded Colombo Young Men's Buddhist Association and, within a short period, promoted it to the level of an umbrella organization with a network of affiliated Associations, spread island wide and accomplished a monumental task towards the establishment of a society with a deep Buddhist Orientation. He held the position of President of the Colombo YMBA for a continuous period of 44 years from the very inception and rendered to us a stupendous service.

He never treated any problem of life as a challenge. At the ripe age of 42, demonstrating to the contemporary youth a rare example of life he proceeded to England in order to pursue further education. He received education at Jason College of Oxford University and was enrolled as a Barrister-at-Law of Inns of Court and thereby fortified his background to shoulder responsibilities of national, religious and educational rejuvenation of Sri Lanka that was emerging at the time. Being endowed with exceptional oratorical capability he soon flowered as a captivating public speaker and a prominent leader of the international movement for popularisation of Buddhism.

Another activity that engaged Jayatilaka's attention was the Temperance Movement that had by then originated in Sri Lanka. He initiated this campaign while he was in England and made representations to the Secretary of state of the Colonies highlighting the evil consequences of the Excise Policy of the Colonial Government in Sri Lanka.

He soon rose to eminence as a leading forerunner amongst the assemblage of National Leaders and Intelligentsia who firmly held the view that the local Excise Ordinance was dangerously detrimental to the future social well-being of Sri Lanka population. The British Colonial Government was so enraged by observing this phenomenon, that he was incarcerated without trial along with the other national leaders immediately with the outbreak of the Muslim Extremist Riots. However those unpleasant experiences did not deter our Leader Jayatilaka from engaging with unabated enthusiasm in the national struggle for political reforms. Even after the implementation of the Reforms offered by the British Government in 1924 and later the Donoughmore Reforms of 1931, he continued his struggle in league with other National Leaders, unceasingly making demands for the grant of full Independence from British rule. He was victorious as the member representing Kelaniya Electorate in the General Election held in 1931 for the election of Members of the state council newly established under Donoughmore Reforms with the establishment of the State Council he was appointed as the leader of the House which position was equivalent to that of the office of the Prime Minister in a Parliament.

In 1932 Jayatilaka was honored by the conferment of a Knighthood by His Majesty the King of England. He entered history as the first Buddhist Public Leader hnoured with this distinction. Undaunted by the weight of the religious and political activities already assumed by him, he acquisced with all the new responsibilities and offices conferred upon him with delight.

Pirivena education had made him a consummate Oriental Scholar. In the midst of his busy programme of social and political activities he utilized his Oriental learning to edit a series of classical Sinhala texts such as Saddharmaratnavaliya, Dahampiya atuva Getapadaya and Buduguna alankaraya and to function as the Chief Editor of the Sinhala Etymological Dictionary.

He had a clear vision of Religion and Economic and Social Development. He was a unique National Leader who never utilized his social and public enterprises for his personal advancement. While elevating his own religion he extended equal support to other contemporary religious faiths. If not for his far sighted progressive proposals for constitutional reforms for Sri Lanka, grant of indepence to Sri Lanka would have taken a longer period of time.

National Leaders who pursue programmes for the progress and advancement of the country, the nation and religion are scarce in modern society. Jayatilaka's scathing criticism of the imperial government became a painful experience for them. However his arguments were so poignant and forceful that they could not be easily rejected. He was a national hero in the true dimension of the term. He had all the qualifications to be crowned as King of Lanka. His character was that of a paragon worthy of emulation by any national leader. While he was respected as the uncrowned King of Lanka had he been crowned, he would have certainly moulded Sri Lanka as a country for different from what it has happened to be.

We are prone to honour him as the Uncrowned King of Lanka, in recognition of his exceptionally unique character which no other Sri Lankan could claim.

May he attain Supreme Bliss of Nibbana.

Sunil S. Sirisena
Editor-in-Chief

Origin and Development of Bodhisatva Cult in Sri Lanka

M.M.R. Upali
Lecturer, Rajarata University

The original Buddha Dhamma Proclaimed by Supreme Buddha Gautama underwent a series of ramifications and transformations in course of time. Accordingly we can discern today the result of this development into two traditions presently identified as Theravada and Mahayana. We can discern today a series of characteristics which differentiate these two traditions, while this bifurcation of the original Unitary System tookplace as a result, mainly of the outcome of the Second Buddhist Council held after the lapse of 100 years from the Parinibbana of the Buddha this sub division had promoted the long duration and stability of the two systems independently over the past period. Western scholars have expressed their opinion that the primary objective of Theravada Buddhism is the attainment of the State of an Arahant while that of Mahayana is the attainment of the State of a Bodhisatva. However neither conclusion is correct. Both traditions hold the Bodhisatva Concept in high esteem.

The State of Bodhisatva can be identified as one of the most popular concepts discernible in the Teachings of the Buddha. There is hardly any other concept in the Mahayana tradition that is held in equally high esteem as the Bodhisatva concept. This concept permeated the religious thoughts of the Eastern Buddhist countries parallel with the spread of the Mahayana Tradition to those countries. But the concept however did not take root as one feature specific to Mahayana Buddhism. Buddha has elucdidated in Suttas such as Bhayabherava and Dvedhavitaka how He, throughout past births as a Bdhisatva fulfilled the requirements to attain full enlightenment as a Buddha.

This hypothesis in the Theravada tradition exemplifies the pre-requisite which the Buddhahood - aspirant should fulfil in order to attain Buddhahood. But according to Mahayana tradition, every Mahayana adherent is a Bodhisatva an aspirant to Buddhahood. This is so because a seminal aspiration to mature as a Buddha eventually designated in Mahayana tradition as Bodhicitta exists in the mind of every Mahayana adherent. This mental disposition called Bodhi Citta is the normal psychological disposition constituted by a combination of compassion and wisdom embodying an aspiration to blossom as a Buddha some day in future and help others including as well as divine beings to redeem themselves from the woes of Samsara. All Bodhisatvas aspiring to Buddhahood possess this mental disposition. Bodhi Citta is the first step in the programme to become a Buddha.

There is ample evidence to corroborate the view that the Bodhisatva concept has survived in Sri Lanka in some form or another. These provide an exposure to examine how it originated and developed in Sri Lanka.

Bodhi is the embodiment of the Mental Development (Nana) derived through the attainment of the Four Wisdoms of the Paths and Fruits and Omniscience Jataka Atuva Getapadaya (glossary to the Jataka Commentory) presents the following definition of Bodhi.

Bodhi is the Four-Fold Wisdom comprising the wisdom of the Four Paths and Fruits and Omniscience designated as Bodhi. An individual psychologically attaches himself to this state confirmed by a nomination by a Buddha as a Future Buddha thus satisfying all the requirements to be designated as Bodhisatva". Jataka Commentary defines a Bodhisatva thus:-

"Bodhisatva is an individual who has made an unalterable determination to attain full enlightment as an Omniscient Buddha some day in future, and has already received a Prediction called Revelation designated as Vivarana in Buddhist terminology from a fully Enlightened Buddha and has commenced fulfilling the Perfections (Paramita) which are pre requisites for such attainment. However the Bodhisatva Concept is more frequently repeated in the Mahayana System and has been acclaimed as the most Fundamental and Principal Doctrine in Mahayana Philosophy. According to Mahayana Doctrine, the ultimate release from Samsara is attainable only through the attainment of Buddhahood.

Nirvana cannot be realised through any attainment short of Buddhahood. This hypethesis has driven the Mahayanist to hold in supreme esteem not the status of a Buddha but that of a Bodhisatva.

Prof. Wickramagamage reveals the existence of seven Bodhisatvas through his researches into Buddhist Sculpture in Sri Lanka. They were Vipassi, Sikhi, Kanagama, Kakusanda, Kassapa and Gautama,

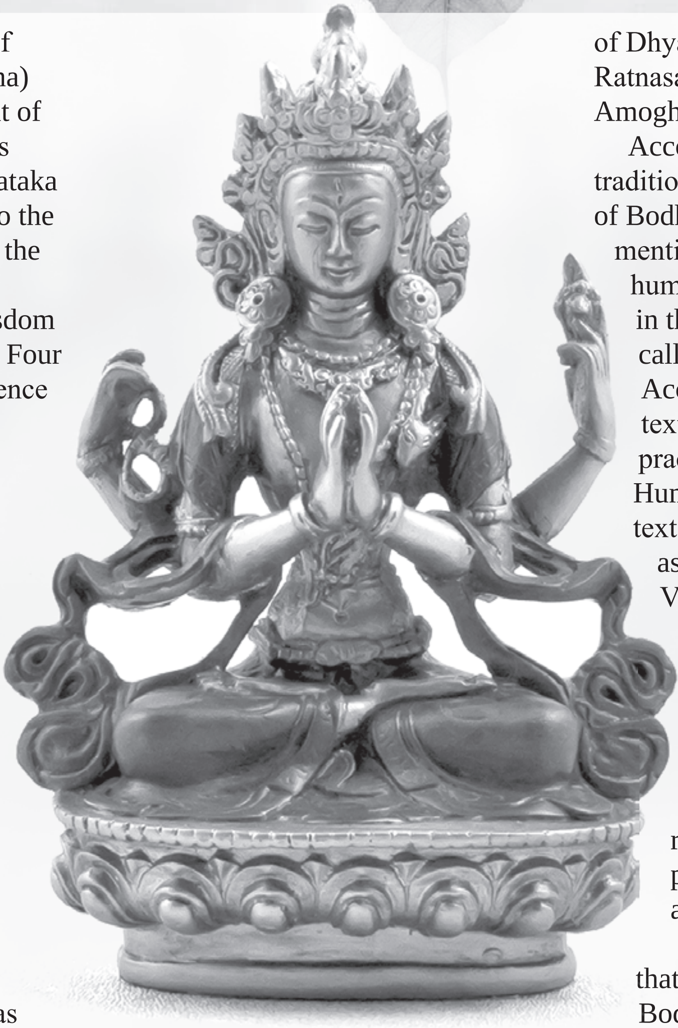

Likewise the present aspirant to next Buddhahood is identified as the Maitreya Bodhisatva. It is not possible to determine for how long the said Bodhisatvas remained as being qualified to be aspirants to Buddhahood. But they are qualified to be identified as Bodhisatvas from the time they receive the first revalation (Vivarana) from Buddha until they finally attain Buddhahood in the final birth in the human world. According to Mahayana Doctrine Bodhisatvas are so-called from the time they surview in Thusita Heaven until they descend to human world and become Buddhas. They survive in Sukhavati Heaven world in Sambhoga Kaya. They are treated as sons of Dhyani Buddhas.

Accordingly, Samanta Bhadra, Vajrapani, Ratnapani, Padmapani, Avalokitesvara and Visvapani are Bodhisatva Putras of Dhyani Buddhas, Vairocena, Ratnasam bhava, Amitabha and Amoghasiddhi.

According to Buddhist traditions, there exist two classes of Bodhisatvas - Bodhisatvas mentioned in the palitexts are human beings while Bodhisatvas in the Mahayama tradition are called Dhyani Bodhisatvas. According to Sri Lankan texts in the early period the practice had been to venarate Human Bodhisatvas. Local texts mention the following as Human Bodhisatvas - Vipassi, Sikhi, Vessabhu, Konagamana, Kakusanda, Kassapa, Gautama and Maitreya The existence of the Bodhisatva concept is discernible even in the Theravada Buddhist religious practices that prevailed in Sr Lanka from ancient times.

It is the view of scholars that the sculpturing of Bodhisatva images originated in India in about the 3rd Century C.E. Historiouns are of the view that this art had spread to Sri Lanka about 4th Century C.E. However the exact date of origin of the sculpturing of Bodhisatva images in Sri Lanka has not been historically established. It is clear from historical and archaeological evidence that worship of Bodhisatva images has taken root in Sri Lanka about 5th Century C.E. References are formed in Pali Commentaries and Chronicles, But this practice had not gained currency until the advent of Mahayana Buddhism to Sri Lanka. A number of inscriptions dating to Anuradhapura period has references to Avalokeshwara Bodhisatva.

Since Bodhisatva Concept commanded popular respect, it was adopted as an honorific title to elevate kings particularly those who exhibited extreme piety towards Dhamma.

Monarchs - Buddhadasa and Siri Sanghabodhi had been edified by adding this cognomen to their names.

As a consequence of the Hindu Chola invasion of the 10th Century C.E. Buddhism suffered a heavy decline. With the revival of local supremacy established by Parakramabahu I, he effected a refinement of the Buddha Sasana also. He established three Bodhisatva Statues. Inscriptions at Lankatilleke Temple and Gadaladeniya Rock make reference to God Natha and Mitreya Bodhisatva Pepiliyana Rock Inscription established by King Parakramabahu VI in the 15th Century makes references to Bodhisatva Natha, Maitreya Natha and Lokeshvara Natha. Lankatilake inscription of Kandy also mentions Bodhisatva Lokesvara Natha, The Image House of Vegiriya Gampola has statues of God Natha and Goddess Tara mentions Sandesa poems also contain descrptions of Devalas with statues of Natha Bodhisatva Mahayana Bodhisatva Avalokitesvara was transformed in Sri Lanka as God Natha Maitreya Bodhisatva during the Kandyan Period.

The second development was the transformation of Hindu Gods as Bodhisatvas There is reference to eight such Bodhisatvas in Rajavaliya These local referances which bear evidence of the prevalence of Bodhisatva worship in Sri Lanka serve to strengthen the postulation that although Bodhisatva worship was previously a Mahayana practice is has been absorbed into Theravada Liturgical system and was accepted with respect by the local community of Bhikkhuys. Hence the sculptural style of Bodhisatva Images got firmly established in Sri Lanka. It developed into a significant sculptural style towards the end of Anuradhapura Period.

Arachaelogist Professor D.K. Dohaniyan has expressed the view that this sculptural trait was imitated from Pallava Kingdom of South India. A large number of Bodhisatva Images of Different material have been discovered at many historical sites of Siri Lanka. The gold plated large size Budhisatva Image discovered from Veheragala is acclaimed as the most outstanding Bodhisatva image of Sri Lanka. A large number of Avalokitesvara statues in full royal attire, have been discovered from Sri Lakan Temples. The Dambegoda statue is the largest out of them In Sri Lankan tradition Avalokeshwara is also called Natha.

The status of Bodhisatva Maitreya, the next aspirant to Buddhahood deserves consideration. This Bodhisatva, Presently in Tusitha Heaven is respected in both Theravada and Mahayana traditions. Sri Lankan Buddhists hold this Bodhisatva in great respect Statues of this Bodhisatva as located in number of Temples in Sri Lanka, and old statues have been unearthed from ruins of temples.

Bodhisatva means an individual destined to Buddhahood. Bodhisatva is endowed with virtues of Compassion (Karuna) and Wisdom (Panna), Hence even and individual endowed with these virtues is figuratively designated as a Bodhisatva Bodhisatva concept as a belief has been a stronger force in Sri Lanka than outwardly worship. This stabilisation of this Bodhisatva concept in Sri Lanka is the outcome of the close relationship that existed between Sri Lanka and India in a number of spheres.

(An abridged translation of a Sinhala article that appeared in Divayina Newspaper of 3rd December 2019).

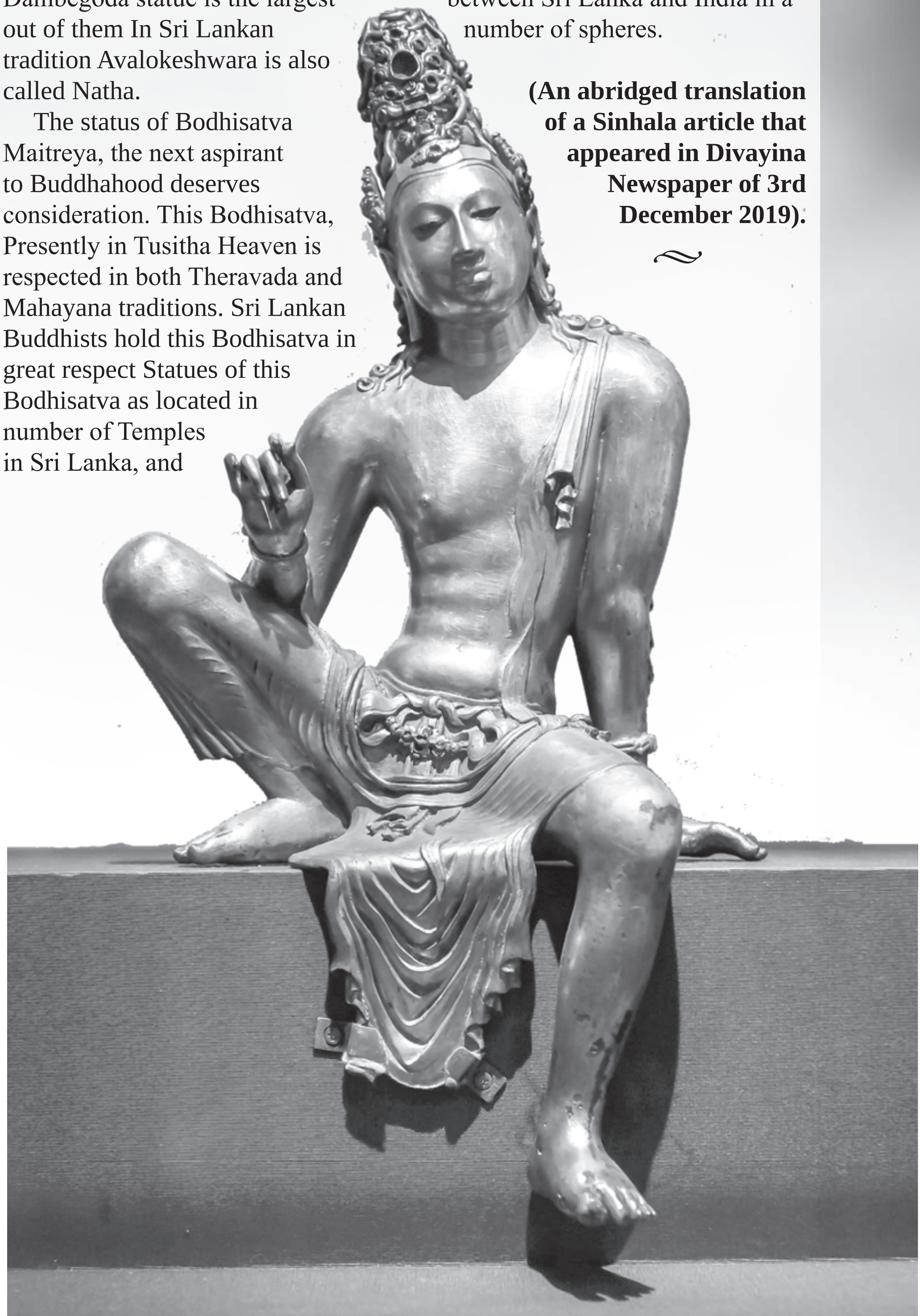

Saintly Individuals Who Attained Nibbana

P.B. Thilakaratne

The first human being who attained Nibbana during the dispensation of Buddha Gautama was Ascetic Kodanna. He had the opportunity to listen to the first discourse delivered by the Buddha in the company of the other four ascetics of his group namely Bhaddiya, Vappa, Mahanama and Assaji. This discourse was later identified as Dhamma Chakkappavattna Sutta. According to textual accounts, besides the five ascetics who were the only human beings present there had assembled thousands of Devas and Brahmas in the sky to listen to the discourse.

While the delivery of this sacred discourse which commenced when the sun was setting, continued throughout the night until the dawn of the following day. As day broke, Ascetic Kondanna had attained the stage of the stream enterer (Sotapanna). For the Buddha it was a cause for immense joy to observe that there was at least one human being who could fully comprehend the abstruse Dhamma that he realised on successful fulfilment of the thirty - fold cluster of perfections starting with charity (Dana) throughout an incalculable period of time. He gave vent to his exaltation twice thus. "Hail Kondanna, comprehended the Four Noble Truths" - Kondanna comprehended the Four Noble Truths.

Buddha continued to explain the abstruse parts of the doctrine to the other four Ascetics during the ensuing days. On each day, in turn, Ascetics Vappa, Bhaddiya, Mahanama and Assaji successfully attained the stage of sainthood of stream enterer (Sotapanna). Buddha had to devote about a week to elevate the ascetics who had been deeply ingrained in Egoistic faith of the existence of a self (Atto) to the stage of Arahanthood after expatiating to them the falsity of a self by making them listen to Anattalakkhana Sutta.

We should understand and accept the fact that it was with the potency of the fulfilment of perfections (Parami) throughout a countless

period of time in Sansara and listening to the Discourses delivered by Buddha himself that the five ascetics were successful in realising the stage of Arahanthood and there by attaining Nibbana.

Instances are not rare of saintly individuals who succeeded in attaining the paths and fruits and finally Nibbana after listening to a brief exposition of Dhamma by the Buddha. We have heard the episode about mendicant Bahiya who attained the stage of Arahanthood after listening to a few brief precepts of Dhamma. Bahiya Sutta appearing in the Bodhi Vagga of Udana Pali of Khuddaka Nikaya records the incident thus;

"During the period when the Supreme Buddha, Teacher for the three world systems was residing at the monastery constructed and donated by Millionaire Anata Pindika, the wandering Ascetic Bahiya, identified by the nick-name "Daructriya" as he was clad in a course rag woven out of wood-bark fibre was living in the vicinity of Port Supparaka, being supported by the local residents who supplied the four monastic requisites.

One day he conceived a hallucination that he had attained Arhanthood. On this occasion one of his relatives who had attained some divine powers knowing that Bahiya was under a hallucination cleared his misbelief and convinced him that he was not an Arahant.

Then Bahiya inquired whether there was any Arahant anywhere in the land. Thereupon the relative informed him that the Buddha who is an Arahant is residing at Soratthi in the Northern Province. He preaches Dhamma in order to guide the people towards Arahanthood. On hearing this Bahiya set out immediately towards Jetavanaramaya in Savatthi.

As he reached Jetavanaramaya Monastery, Buddha was setting out on his alms-round and heading towards Central Region. Noticing the serene walk of the Buddha, Bahiya immediately fell at Buddha's feet and pleaded for a word of Dhamma to attain Arahanthood.

To this request Buddha responded thus;

"This is not the time to preach the Dhamma this is the time for setting out for alms." But Bahiya was not to be disuaded and pleaded three times saying" Please Venerable Sir, considering the nature of life I lead, I can be exposed to peril at any moment. If any danger be falls, your reverence - I have no chance of listening to the Dhamma"

Thereupon Buddha responded thus:

"Well, Bahiya, then listen, you should discipline yourself thus - "Seeing a form is only an act of seeing. Hearing a sound is only an act of hearing smelling an odour is only an act of smelling conceiving a thought is only an act of conceiving "Hence Bahiya, You shared should discipline yourself thus. You should contemplate: Through the effect of a cause you happen to notice something, hearing a sound is only an act of hearing, conceiving something is only an act of conceiving. "By virtue of this line of reasoning you turn out to become an individual unattached to sights of form. Thereby you become an individual without attachments.

By divesting yourself of attachments you are freed from potentiality to be reborn. In this world and in the next world you will not be reborn in either"

While Buddha was returning to the Monastery from alms-round Arahant Bahiya unexpectedly entered Pari Nibbana being gored by a cow that was guarding her newly born calf.

Buddha who noticed this incident made the following utterence addressing the Bhikkhus.

"Bahiya is intelligent. He did not torment me over his urge to listen to a word of Dhamma." Buddha approved the erection of a stupa after cremating Arahat Bahiya's Body.

Only the Buddha can identify persons who have attained higher stages of sainthood leading to arahanthood. Even one Arahant cannot indentify another Arahant by mere sight.

Brahmin Pukkusati had been ordained as a Bhikkhu but he had not seen the Buddha. When Bhikkhu Pukkkusati went to meet the Buddha he had to spend the night in a potter's kiln where it so happened that Buddha too had taken shelter at the same shed at that night. But Bhikkhu Pukkusati failed to identify the Buddha when he saw the Buddha. Arahat Lakunthaka Bhaddiya who was an unsightly, dark-skinned dwarf whom people failed to identify as an Arahant was subjected to ridicule by some people due to his unsightly features.

Identify an Arahant as an Arahant is a difficult task. But through a long period of close association one can form an absolute conclusion regarding the sanctity of his moral discipline. His conversation is entirely in conformity with the dimensions of right speech (Samma Vaca). Through conversation with an Arahant one can gauge the depth of his wisdom (Panna). His conversation displays his inner purity. Buddha has thus explicated

A discourse on the Four Noble Truths aimed at delineating the Path to Nibbana is one not heard before. Only an enlightened exponent of the Dhamma has the capacity to deliver a discourse aimed exclusively at the Truth of Nibbana. Only an Arahant who has attained the four Analytical Insights (Patisomdhida) is endowed with such capacity.

to King Kosala, the technique of identifying with certainty an Arahat.

A discourse on the Four Noble Truths aimed at delineating the Path to Nibbana is one not heard before. Only an enlightened exponent of the Dhamma has the capacity to deliver a discourse aimed exclusively at the Truth of Nibbana. Only an Arahant who has attained the four Analytical Insights (Patisomdhida) is endowed with such capacity. There are immense references in The Sutta Pitaka where thereas with such supreme powers expound the Dhamma. Such discourses conclude with exultations such as "Birth is extinguished. Lived in the Noble Life. Nothing more needs to be accomplished for attaining the state of an Arahant. This physical body is the last that I hold."

Holy ones who had attained the Paths and fruits can be identified by mastering the nuances presented in the Ratana Sutta. Even those saintly beings who had attained any stage of the scheme of paths and fruits short of attaining the state of an Arahant are liable to Commit Evil Acts that are not so grave as to lead one to a purgatory. Sarakani Sutta embodies the incident where the Sakya clancman Sarakani who had attained the stage of stream enterer died of intoxication having taken liquor. Since there can exist even today in Society such individuals who have attained the stage of stream enterer, any attempt to ridicule them can expose one to the felony of reviling a saint. (Ariyopavade).

Arahants who have attained the paths and fruits are truly contented. They are free from craving. They have totally annihilated self-Esteem(asmimana) without residue. They have redeemed of Ignorance (Avijja), and Delusion (Moha). They are totally free from liability for rebirth. They have attained Nibbana. Their minds are not liable to stir. They are free from wordly attachments, free from infloax (Asava), mastered the reality of five aggregates (Panca Kkhandha). They have acquired virtues of devotion (Saddha), modesty (Hiri), remose of wrongs (Ottappa), Erudition (Bahusacca), Resolution (Araddha Viriya), Wisdom (Panna), Constituents of wisdom (Bojjhanga) Such as mindfulness (Sati) Investigation of Law (Dhamma Vicaya). Energy (Viriya) Rapture (Piti), Repose (Passaddhi) Concentration (Samadhi) and Equanimity (Upekkha), which are the constilments of wisdom, the wisdom of Arahanthood (Asekha Nana), there bases of discipline (Te Sikkha) morality (Sila), concentration (Samadhi) and wisdom (Panna).

They have realised with certainty that the five Aggregates, namely, Form (Rupa), Feeling (Vedana) sensation (Sanna), Volitional Activities (Sankhara) and consiousness (Vinnana) are subject to impermanence. Suffering and state of being without self.

He detests and treats with digust the Aggregates of Form, Feeling, Sensation, Volitional Activities and wisdom. He has entered cessation (Nirudha). All these attributes connote that he is an Arahant. He has nothing more to achieve.

He understands, in their true form, the origin (Uppada), and Loss (Vaya) of the five Aggregates, and the Phenomena of Enjoyment (Assada), Adinava (Danger) and Departure (Nissarana) and he becomes a fully enlightened Arahant, free from grasping (Upadana). There is nothing more left for him to achieve. He is a confirmed celebate. (Brahamacari). Having accomplished the task dedicated to righteous acts, has eradicated fetters and is fully released.

Arahants who have eradicated all defilements totally abstain from free heinous acts. They do not intentionally kill an animal, do not steal, do not engage in sexual relationships, do not lie and do not-keep a residue of food to be consumed later.

Buddha has prescribed five means of verifying whether an individual has attained Arahanthood. He has full control over sights seen by eyes, sounds heard by ears, smells sensed by the nose, tastes felt by the tongue, contacts felt by the body, and thoughts conceived by the mind.

If he has released himself from thoughts of "My Self and Mine" regarding the dingings from thorough form, feeling, senses, and formations he has attained certainty of these positions, then he is one who has attained Arahanthood.

There exist six elementary characteristics of the five aggregates; they are hardness (pathavi), liquidity (Apa) heat (Teja), bouyancy (Vaya). Vacuity (Akasa), and consciousness (Vinnana). An individual who realises with finality that he is released from these influxes (Asava) is an Arahant.

Buddhas, silent Buddhas (Pacceka Buddhas) and Arahants too experience feeling (Vedana), conceive sancations (Sanna) and generate thought conceptions (Vitakka) but they cease as they arise. They see their vacuity (Sunnata).

Stream Enterers , (Sotapanna), once returners (Sakadagami) and non-returners (Angami) conceive desirable (Manapa) as well as undesirable (Amanapa) thoughts. They shrink and feel ashamed. This is the behaviour of the Noble Learner. (Sekha). This sensation should be eliminated, individuals should live with consciousness.

They must be diligent to cultivate equanimity in the face of sensations invading through the senses. "Be expeditious - avoid repenting. This is my advice Buddha exhorted the Bhikkhus.

(Translation of a Sinhala article that appeared in "Vesak Sirisara of 2019").

Sir Baron Jayatilaka Memorial Lectures conducted by the Colombo YMBA

	Year	Subject	Lecturer
1st	1968	The Buddhist Pilgrim's Progress	Prof. G.P. Malalasekara
2nd	1969	The Influence of Buddhist Learning in South East Asia	His Highness Prof. Prince Purachatra
3rd	1970	The Neglect of Buddhist Learning in Ceylon Today -	Prof. K.N. Jayatilaka
4th	1971	Removal of Cankers - Practical Techniques	Ãchãrya Buddharakkhitha Nayaka Thera
5th	1972	The Psychological Aspects of Buddhism	Ven. Piyadassi Nãyaka Thera
6th	1973	Some Aspects of Buddhism in Indian History	Dr. L.K. Loshi
7th	1974	Basic Tenets of Buddhism	Ven. C. Nayanasatta Thera
8th	1975	Society and the Challenge of Nibbana	Prof. Jothiya Dheerasekara (Now Ven. Prof. Dhammavihari Thera)
9th	1976	The Psychology of Emotions in Buddhist Perspective	Dr. Padmasiri de Silva
10th	1977	Buddhist Meditation Methods in North East Thailand	Ven. T. Kanthipalo Thera
11th	1978	Psychology of Buddhist Meditation	Ven. Dr. Walpola Rahula Thera
12th	1979	Early Buddhism and the Quality of Life	Prof. David Kalupahana
13th	1980	Buddhism for the Millions	Ven. Henri Zeyst
14th	1981	Nibbana, The Ideal Aim of the Buddhists	Ven. Dr. Hammalava Saddhatissa Nayaka Thera
15th	1982	Theravada and Vibhajjavada	Prof. Y. Karunadasa
16th	1983	Non-Theravada Scholars of Ancient Sri Lanka	Dr. Hema Goonetilaka
17th	1984	Ahinsa-Non-Violence in the Buddha Dhamma	Ven. Bhikkhu Nanajivako Thera Prof. University of Yugoslavia
18th	1985	International Politics – The Needs for a Buddhist Approach	Prof. Ralph Bultjens, New York University
19th	1986	The Living Message of the Dhammapada	Ven. Bhikkhu Bodhi Thera
20th	1987	Practical Application of Mindfulness in Daily Life	Ven. Olande Ananda Thera
21st	1988	Ending of Violence in Accord with the Dhamma	Mr. Bogoda Premaratne
22nd	1989	The Buddhist Historical Tradition of Sri Lanka	Dr. Ananda W.P. Guruge

23rd	1990	Buddhist Principles of Democratic Statesmanship	Prof. L.P.N. Perera
24th	1991	Changing Identities to the Buddha	Prof. Chandima Wijebandara
25th	1992	The Arahat and the Bodhisatva-Two Complementary Buddhist Ideals	Ven. D.K. Dhammajothi Thera
26th	1993	Buddhist Principles and Evolving Constitutional Systems	Prof. G.L. Peiris
27th	1994	Ethnic Identity in Crisis – A Buddhist Response	Prof. Asanga Thilakaratne
28th	1995	Relevance of Buddhism to the Modern World	Deshamanya Dr. Neville Kanakaratne
29th	1996	Buddhism in the Modern Sociological Perspective	Prof. Nandasena Ratnapala
30th	1997	Can we Realize Nibbana in this Life itself?	Deshabandu Alec Robertson
31st	1998	From Dvesha to Maitri (From Cannibalism to Vegetarianism)	Prof. Lily de Silva
32nd	1999	Bhikkhu Sanga-The Oldest Surviving Institution	Deshabandu Olcott Gunasekera
33rd	2000	Significance of Buddhist Customs	Prof. J.B. Dissanayake
34th	2001	The Social Philosophy of the Buddha	Dr. Piyasena Dissanayake
35th	2002	The Buddhist Vision for the Future	Dr. A.T. Ariyaratne
36th	2003	Buddhist Philosophical Influences on Einstein's Special Theory of Relativity	Prof. Arjuna de Zoysa
37th	2004	Buddha's Teaching on Kamma and Free Actions	Prof. P.D. Premasiri
38th	2005	Development and Buddhist Concept of Happiness	Prof. Buddhadasa Hewavitharana
39th	2006	Jataka Tales and its Impact on Human Behaviour	Prof. Sunanda Mahendra
40th	2007	Violence in Society	Prof. Harendra Silva
41st	2009	Meditation and Daily Life	Ven. Olande Ananda Thera
42nd	2010	Role of Mindfulness in Buddhist Practice	Dr. Kanishka Karunaratne
43rd	2011	Review Education from Buddhist perspective in the Sambuddhathwa Jayanthi year	Mr. U. Mapa
44th	2012	Alcohol-consumption & consequences in Sri Lanka	Dr. Anula Wijesundera
45th	2013	Buddhist concept of satisfaction (Titti)	Prof. Sumanapala Galmangoda
46th	2014	Can one change ones Kamma Vipaka?	Dr. Kosala de Silva
47th	2015	Can one attain nibbana within this life?	Ven. Polpitimukalane Pannasiri Thero
48th	2016	Sustainable National Development from a Buddhist Perspective	Ven. Siri Vajiraramaye Nãnasiha Thera
49th	2017	Buddhist Law as applicable in Sri Lanka	Dr. Wickrema Weerasooria
50th	2018	Challenges Faced by the Presentday	Justic P.A. Rathanayaka
51th	2019	Dasa RajaDharama	Ven. Polpitimukalane Pannasiri Thero

Events of the YMBA

සංගම් දිනට සමගාමීව සිදු කරන ලද වාර්ෂික දානමය පිංකම 2020 ජනවාරි මස 05 වෙනි දින පවත්වන ලදී. එදින සංගම් ප්‍රධාන ශාලාවේ නිරාවරණය කරන ලද හිටපු සභාපති දේශබන්දු තිලක් ද සොයිසා මහතාගේ ඡායාරූපයක් විවෘත කරන ලදී.

The Founders day Alms giving was held on 05th January 2020 and the photograph of former President Deshabandu Thilak de Zoysa's photo was unveiled at this occasion.

සාංඝික දානමය පිංකම සඳහා ධාතු කරඬුව ගරු සභාපති මද්දුමගේ ආරියරත්න මහතා වැඩම කරවන අවස්ථාව.

Relic casket was received by the President of YMBA Mr. Maddumage Ariyartne at the Founder's Day Alms Giving.

දානය පිළිගැන්වීම සංගමයේ පාලක මණ්ඩල සභික සුමේධ අමරසිංහ, පාලන මණ්ඩල සභිකවරුන් වන ආචාර්ය තුසිත තෙන්නකෝන් සහ රන්ජිත් ජයවර්ධන යන මහත්වරු දානය පිළිගන්වමින්.

The Governor of YMBA Mr. Sumedha Amerasinghe and Board Members Dr. Thusitha Tennakoon and Mr. Ranjith Jayewardene offering alms for monks at the Alms giving.

කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයට අනුබද්ධ දිවයිනේ පිහිටි තරුණ බෞද්ධ සංගම්වල වාර්ෂික මහා සම්මේලනය 2019 දෙසැම්බර් මස 14 වෙනි දින කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ බොරැල්ල ප්‍රධාන ශාලාවේ දී පවත්වන ලදී. එහිදි ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ උප කුලපති මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග මැතිතුමා විශේෂ දේශනය පවත්වමින්.

Prof. Sampath Ameratunga, Vice Chancellor, University of Sri Jayawardanapura, Board Member of delivering the special address at the Affiliated YMBA's conference held on 14th December 2019 at the Main Hall of YMBA Borella.

2019 දෙසැම්බර් මස 14 වෙනි දින කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ බොරැල්ල ප්‍රධාන ශාලාවේ දී පැවැති අනුබද්ධ තරුණ බෞද්ධ සංගම්වල වාර්ෂික මහා සම්මේලනය සඳහා සහභාගි වු සමිති නියෝජිතයන්.

Section of participants from the affiliated YMBA's at the Annual Conference of Affiliated YMBAs held on 14th December 2019.

2019 දෙසැම්බර් මස 27, 28, 29 යන දිනවල කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමයේ කාර්ය මණ්ඩලය සිගිරි ප්‍රදේශයේ චාරිකාවක නිරත විය. එයට සහභාගි වු කාර්ය මණ්ඩලය සහ පවුල් සාමාජිකයන්.

Staff members together with their family members at Sigiriya on the Annual staff trip conducted on 27, 28, 29 December 2019.

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය විසින් බුදු සසුනේ දීර්ඝ කාලීන මෙහෙවර උදෙසා කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය වෙත පිරිනමන ලද "ශාසන සනාථන ශතකාභිමානය" අගැයීමේ ඵලකය සංගමයේ උප සභාපති කුසුමබන්දු සමරවික්‍රම මහතා විසින් කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සංගමය වෙනුවෙන් 2019 දෙසැම්බර් 21 දින පැවති සමස්ත ලංකා බෞද්ධ සම්මේලනයේ ශත සංවත්සර මහෝත්සවයේදී ලබාගත් ආකාරය.

Buddhist Reaction to Social Challenges

Dr. Nishadani Peiris
Lecturer, Uva-Wellassa University

It is a daunting task for an ordinary individual to face social challenges properly without any trepidation. However, it is not a difficult task for a Buddhist Disciple. Buddha's admonition to us has been that we face, with equanimity, the Eight vicissitudes of life such as gain and loss, fame and disgrace, praise and ridicule, comfort and distress avoiding any perturbation. All social phenomena are subject to this Universal Law. If we are to face these social challenges with fortitude, it is essential that we comprehend fully their true nature. Let us go back to history.

The city of Savatthi, the capital of the Kingdom of Kosala, can be identified as one of the centres where Buddhism had been firmly established. Buddhism received patronage from all citizens of Savatthi. From the King downwards. Even Buddha's chief Lay Patron, the Millionaire Anatha-Pindika and Chief Lay Patroness, Visakha were residents of Savatthi. Hence Savatthi rose to prominence as the Centre where the Buddha, along with the Community of Sangha, received maximum patronage by way of not only material gifts, the Four monastic Reqisites but also social endowments such as honours, appreciations and commendations. At the same time Buddha received ridicule from mentally polluted individuals. In these circumstances Savatthi can be identified as a seat of social challenges.

Buddha has described in full detail how a person could remain unmoved and unperturbed when showered with gifts, endowments, eulogies and commendations in Labha Sakkara Sutta (S.N.). The fact that, out of forty three Suttas included in Labha Sakkara Sanyutta, forty two had been delivered in Savatthi at Jetavana Vihara can be treated as testimony of the profusion of hospitality and gifts Buddha received at Savatthi.

Buddha's act of comparing the profusion of material and non-material gifts, adulations, appreciations, received at Savatthi to the bait of a fisherman resembles how Mara controls such an individual in the same way as an angler tames a fish, or a turtle, that he successfully captures. (Khaliya Sutta and Kumma Sutta). Buddha has compared the individual who conceives an inordinate desire to be showered with endowments, gifts and commendations to a worm who while consuming excreta prides himself claiming that other worms have less quantities of excreta for consumption.

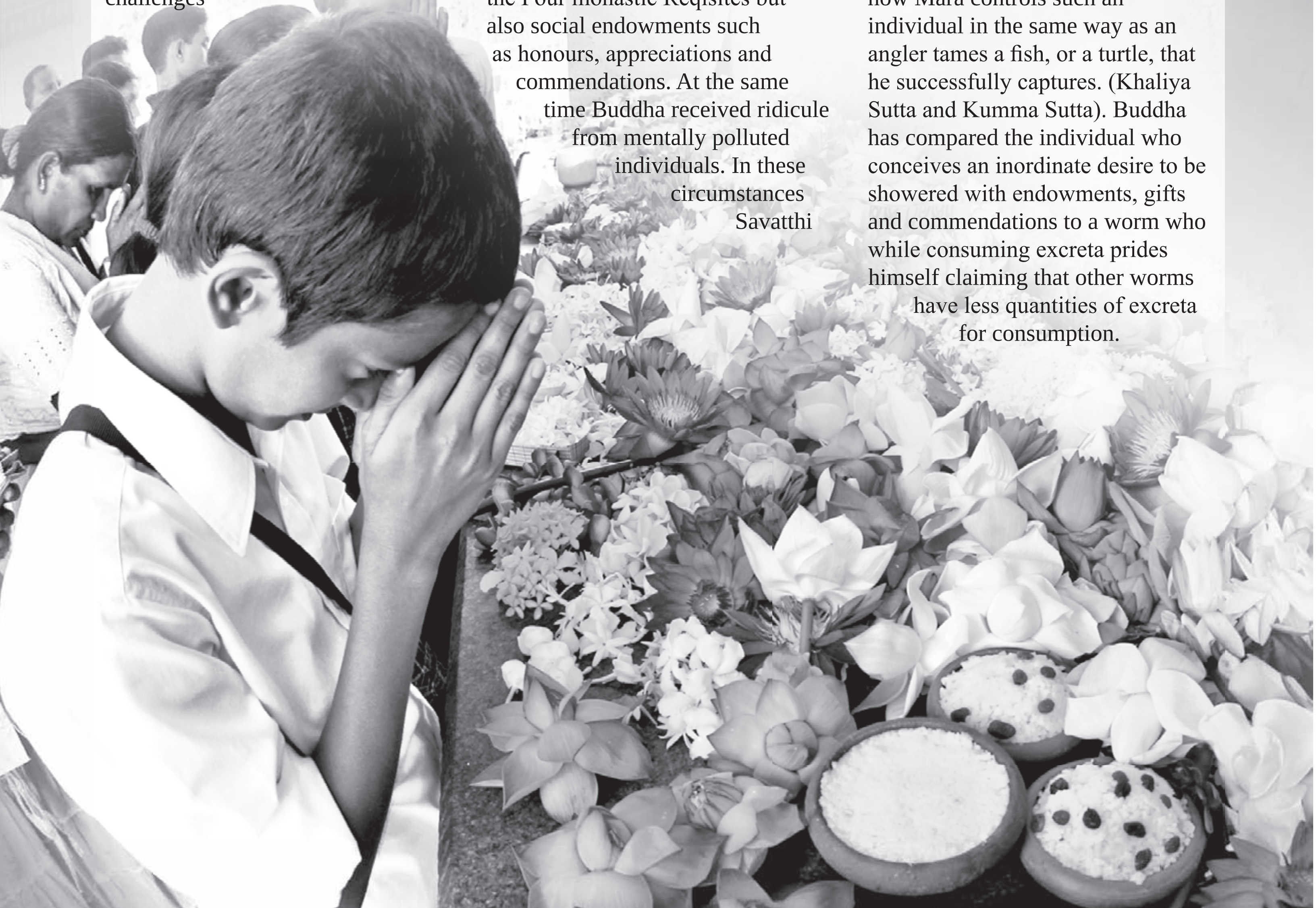

He has also condemned the individual who is overcome with craving for endowments, and commendations comparing such individual to a bird encountering his ruin being swirled by a cyclonic storm (Metaka Sutta and Yeramba Sutta. S.N.). Buddha has further identified massive benefactions to poisonous thorns that jeopardise attainment of final salvation (Labha Sakkara Sutta. S.N.).

In the Labha Sakkara Sutta Buddha enumerates four individuals in society as measuring standards determining how the four classes of Buddha's Disciples should behave when receiving offerings, treatments, encomiums and eulogies. The four individuals thus identified were the following :-

They are, namely :-

(i) Male Lay Devotees - Householders Citta and Hatthalavaka

(ii) Female Lay Devotees - Khujjuttara, Nanda Mata

(iii) Bhikkhus - Ven. Sariputta and Moggallana

(iv) Bhikkhunis - Khema and Uppalavanna

Buddha admonishes thus in the said Sutta :-

"If a female Lay Devotee desires to habituate her only child to the correct path she should adopt these balanced approaches as guiding principles of life". "Let us shun our cravings for gain, reputation, praise, adulations. Let us not defile our wholesome thoughts."

Accordingly, the Buddhist Devotee should be equanimous in the face of gain, support, laudation and adulation. The Buddhist Devotee should adopt a balanced approach to fates and fortunes. Sundara Sutta gives an example of approach to vicissitudes of life. During the time when Buddha was residing at Jetavana Vihara at Savatthi, heretics who were jealous of the Buddha murdered a female mendicant named Sundari and

Vinaya Pitaka contains details of many other instances demonstrating how Buddhist Devotees had faced tormenting situations unperturbed with fortitude. Punnovada Sutta illustrates one such instance.

fursted the accusation on Buddha. They concealed her body in the vicinity of Jetavana Monastery and later exposed it. The citizens who first believed them accused the Buddha and the resident Bhikkhus and abused them.

When Bhikkhus brought this situation to the notice of the Buddha, Buddha advised them to remain unmoved, indicating that the accusations would last only one week. While Biddha remained unmoved the truth about the crime came to light and the citizens absolved the Buddha and Bhikkhus from all accusations.

It is not the Buddhist attitude to submissively recede and deviate in the face of social oppressions but to confromt them squarely and intelligently.

Vinaya Pitaka contains details of many other instances demonstrating how Buddhist Devotees had faced tormenting situations unperturbed with fortitude. Punnovada Sutta illustrates one such instance. When Bhikkhu Punna requested Buddha for a brief admonition embodying the life style to be observed in solitude, Buddha inquired about his destination for such living and Bhikkhu stated it was Sunaparanta. The dialogue that ensued thereafter between the Buddha and Bhikkhu Puuna was as follows :-

Buddha stated - "Punna, inhabitants of Sunaparanta are avicious lots if they were to abuse you in acrimonious language what would be your reaction ?"

"Venerable Sir, if they were to abuse me I would engender a feeling such as this - They are definitely a virtuous community. They don't batter me with hands."

"If they were to batter you with hands ?"

"They are certainly a decent lot - They don't strike me with missiles"

"If they were to strike you with missiles ?"

"They are certainly a decent lot - They don't strike me with cudgels"

"If they were to batter you with cudgels ?"

"They are certainly a decent lot - They don't injure me with weapons"

"If they were to injure you with weapons and terminate your life"

"Venerable Sir, Arahants who have terminated the continuity of life have no attachments to their lives. There are many such Noble Disciplines who seek early termination of their lives. I have realized such early termination without seeking. They have done to me a service".

Buddha who admits that Bhikkhu Panna who had totally subdued the vitality of organs has the necessary aptitude to sojourn in Sumapareanta gave hum permission to proceed there for the rain retreat.

Ven. Purna succeeds in converting five hundred residents of Sunaparanta as Ardent Devotees and also elevating them as Arahants.

These episodes clearly demonstrate that according to Buddhism, the Buddhist Devotee who faces social challenges equanomously attains a level in society to be salutary to oneself as well as to the society at large.

(Translation of a Sinhala article that appeared in "Budu Maga" monthly Journal of November 2019).

YMBA News

ANNUAL GENERAL MEETING FOR THE YEAR 2019/2020

The Annual General Meeting of the Colombo YMBA for the year 2019/2020 was held on 02nd November 2019 at the Auditorium of the Headquarters of the Association at Borella.

The meeting was declared open by lighting the traditional oil lamp.

The President Deshabandu Thilak de Zoysa stepped down from his office due to medical reasons. The new Office Bearers and members of the Board of Management were elected as follows.

Hony. President
Mr. Maddumage Ariyaratne

Vice Presidents
Mr. Kusumabandu Samarawickrama
Mr. Nalin J. Abeyesekere
Mr. Anura Serasingha
Mr. Daya Weerasekara
Mr. Sunil S. Sirisena

Hony. General Secretary
Mr. Mahendra Jayasekera

Hony. Treasurer
Mr. Prasantha Abeykoon

Eight members elected to the Board of Management

Mr. Lakshan Goonetilleke
Mr. M.S.R.Ariyaratne
Prof. Sampath Ameratunga
Major General A.M.U. Seneviratne
Mr. D. K. Rajapakse
Dr. Thusitha Tennakoon
Mr. J.A. Wasaba Jayasekera
Mr. Sujeewa Rajapakse

While the Annual Report and the statements of Accounts for the year 2019/2020 were adopted and B.R. de Silva & Company was elected as Auditors of the Association for the current year.

RELIGIOUS CEREMONY IN COMMEMORATION OF THE LATE FOUNDER AND LATE PRESIDENTS

The Customary Almsgiving for Bhikkhus held annually in commemoration of the Late Founder, Late Presidents, Office Bearers, Members of the Board of Management and the Office staff who rendered a distinguished service, towards the advancement of the Association was held this year too on 05th January 2020 at the Headquarters Building of the YMBA.

The photograph of former President Deshabandu Thilak de Zoysa's was unveiled at this occasion by Mr. Maddumage Ariyaratne, President of the Association. Governors, Board Members & members of the staff of the Association participated at this occasion.

An Almsgiving was offered to 25 Bhikkhus from Gangaramaya Temple, Tilakaratnaramaya, Borella who were regularly invited to conduct the normal religious observances conducted at Association premises. The principal religious events were conducted under the guidance and directions of Venerable, Mederipitiya Chandravamsa, an outstanding Dhamma Preacher and Meditation Preceptor and Chief Incumbent of Pattana Viharaya, Rajagiriya, and Venerable Morawaka Shantha Thero, Chief Incumbet of Migadaya Buddhist Center, Pore, Athurugiriya. Venerable Bhikkhus conferred merits on all the late benefactors of the Association who rendered services towards its advancement according to conventional rituals.

THE "SIYAWASAKA ABHIMANAYA" CONFERENCE OF AFFILIATED YMBAS

The "Siyawasaka Abhimanaya (1919 – 2019)" conference of Affiliated YMBAs was held on 14th December 2019 at the Auditorium of YMBA Head Office at Borella. A gathering comprising 97 officials from 53 Affiliated YMBAs, officials and staff of Colombo YMBA participated at this meeting.

The conference was organized with the initiative of the Branch Secretary, Vice President Mr. Kusumabandu Samarawickrama and the welcome address was delivered by the President Mr. Maddumage Ariyarathne.

The Keynote lecture was delivered by Professor Sampath Amarathunga, Vice Chancellor of Sri Jayawardanapura University. He quoted the "Mahawansaya" and stated that we had a very good Buddhist education system during the ancient time and it was destroyed by "Kalinga Magha" period and now it is the duty of us to rebuild that system again. It was a very interesting lecture and everyone appreciated it.

In furtherance of the practice observed up to the previous year financial grants were made of Rs. 25,000.00 for one year for the education of one child of an economically disadvantaged family nominated by the affiliated Associations. These financial grants were handed over to the recipients by Mr. Maddumage Ariyaratne, President of the Association.

THE ANNUAL EXCURSION FOR THE OFFICE STAFF

In keeping with the staff welfare programme of the YMBA, The Board of Management provided all necessary facilities including financial cover for the Annual welfare Excursion for the Office Staff and their family members this year too which took place on 27th, 28th and 29th December 2019. This year's Excursion covered the areas of Sigiriya and the participants had the opportunity of visiting. Sigiriya, Ritigala and Kandy in the course of the tour.

Serenity

KATARAGAMA

No 6 New Town, Kataragama, Sri Lanka.

Rooms with modern facilities (Ac/Non Ac)

For more details and reservations please contact : Manageress - 0472 235234 / Head office - 0112 695786, 0112 698083

e mail: colomboymba@sltnet.lk, web: www.serenitykataragama.com

MANAGED BY THE COLOMBO YMBA

"Registered in the Department of posts of Sri Lanka under N0. QD/79/පුවත්/2020"